Nagyvárad, 1903. IX. évfolyam 118. szám. Vasárnap, május 24.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 „
Helyben házhoz kérdva:
Egész évre ... 20 kor.
Negyedévre ... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 „

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apácza-utcza 3.
A szerkesztőség kéziratok visszaadásáról vagy megőrzéséről nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVARAD, május 23.

A válság holt ponton.

— Fővárosi politikai munkatársunktól. —

Budapest, május 23.

A holt ponton vagyunk ma is még. A király Ausztriába ment vissza császárnak. Ugy mondják, hogy a Felség ittlétének folyamán minden izében megismerte a helyzetet, de nem döntött.

Egy másik forrás arról tud, döntött abban az irányban, hogy helyeselte Széll Kálmán passziv rezisztencziáját.

A harmadik értesülés szerint Széll Kálmántól a korona megvonta a kormányzás eszközeit és igy ez idő szerint olyan kormányelnökünk van, a kinek felmondtak.

Az ötödik beavatott arról tud, hogy Széll lemond ugyan, azonban ujra megbizzák és reorganizált miniszteriummal lép a porondra.

A hatodik verzió ugy szól, hogy Lukács László lesz Széll utódja, a mit a hetedik verzió azért nem konczedál, mert a nyolczadik szerint a jövő kormány csupán átmeneti kabinetnek készül és a király kedves emberét, Lukácsot ilyen gyorsan lejáratni nem engedi.

Szóba került egyébként már egy Andrássy-kormány is, Csáky Albin grófot is kombinálták, Khuen Héderváry bánt szintén, Fejérváryt pedig kirekesztették az uj kabinetből, csak csupán hogy-hogynem Wekerle Sándor nem került szóba és kivüle Bánffy Dezső sem, a kit azért nem jelöltek, mert azt mondotta volna egyszer a királynak, hogy ő bizony meggondolta volna a dolgot és most testestőllelkestől az önálló vámterület hive.

A mint mindezekből látható, a kombináczió burjánzik és egyre növekednek vad hajtásai.

* * *

Két napja nem járt Mikszáth Kálmán a Házban. Pénteken azután megest bejött és komoly ábrázattal tudakolja a helyzetet.

— Javult barátom — igy vigasztalgatják kormánypárti részről — megmozdult mellettünk most már Zemplén is, Bihar is.

— No ha csak igy javult — vág vissza Mikszáth boszusan — akkor tovább törhetem a fejemet a helyzeten.

ORSZAGGYÜLES.

—

A képviselőház ülése.

Budapest, május 23.

Elnök: *Tallián* Béla.

Az irományok előterjesztése és az interpellácziós könyvek felolvasása után következik a napirend: névszerinti szavazás a miniszterelnök határozati javaslatát illetőleg a kvótabizottság kiküldése ügyében.

A szavazás C betünél kezdődik.

Elnök: Az ülést 10 perczre felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után

Elnök: Elrendeli a szavazást.

A Ház 114 szóval 25 ellenében tudomásul veszi a miniszterelnök határozati javaslatát. Ezt a főrendiházzal közölni fogják, a bizottság megválasztását keddre tüzik ki.

Elnök: Az idő előrehaladtáért ajánlja, hogy a miniszterelnöki jelentés feletti vita helyett a kérvényekre térjenek át. (Helyeslés.) Előbb az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után

Elnök: Megnyitja az ülést. Következik:

a borvámklauzula

elleni kérvények tárgyalása.

Molnár Akos: Ugyis, mint bortermelő vidék képviselője, mint szintén bortermelő és ugyis, mint aki a borkereskedéssel szakszerüleg foglalkozik — szólal fel. A kormányt mulasztással vádolja. Hogy a magyar bortermelő közönség mennyire ellene van az olasz borvámklauzula ellen, mutatja az a sok kérvény és felirat, melyek a közvélemény leszürődéseként a képviselőházhoz érkeztek. A kormány egy nagy tévedésbe esett a borvámalauzula megkötésekor és e tévedést érzi a magyar nemzet ma is. (Ugy van! a szélsőbalon.) Ezen a magyar bortermelés és a magyar bortermelők érdekében mielőbb segiteni kell. (Általános zajos helyeslés.) Az olaszok lóvá akarnak tenni bennünket. (Derültség. Buzáth hangosan felnevet.)

Förster Ottó: (Buzáthra mutatva.) Ez már nyerit is. (Derültség.)

Molnár: Beszédje végén határozati javaslatot nyujt be az iránt, hogy a kérvények adassanak át azonnal a kormánynak, hogy a vámszerződések tárgyalásánál a vámtarifába felvett legmagasabb borvámtételeket alkalmazza és azokból ne engedjen semmit sem.

Buzáth és *Zboray* képviselők szólottak még a kérdéshez hasonló értelemben.

Széll Kálmán azonnal válaszolt az elhangzott beszédre és kijelentette, hogy az uj olasz kereskedelmi szerződés megkötésénél a kormány a hangoztatott érdekekre kellő figyelemmel lesz és a magyar bortermelés érdekeit meg fogja óvni.

Az interpellácziók elmaradtak.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Holnap . . .

Irta: **Ulferth József.**

Egy csunya, nagyon csunya leány lakik a mi utczánkban. Pontban háromnegyed nyolczkor és délután háromnegyed kettőkor megy el az ablakaim alatt, mintha érezné, hogy néki, mert csunya és elhagyatott, egy perczet sem szabad késnie a hivatalából. A főnök urak nagyon kiméletlenek szoktak lenni csunya és későnjáró alkalmazottjaik irányában.

Érdekelni kezdett ez a gépies pontosságu leány, aki felől még a háziasszonyom sem tudott bővebb felvilágositást adni. Nyolcz év óta lakik egy helyben s ezen idő alatt sem fordult meg vendég nála. Ennyi volt az egész, a mit a jámbor nyelvü asszony közölni birt velem.

Egyszer azonban kedvezett a szerencse kiváncsiságomnak, mert sikerült összetalálkoznom ismeretlenemmel. Valami nagyobb szabásu házi mulatságra voltam hivatalos egy rokonomhoz, akihez bármennyire is nem akartam, mégis kénytelen voltam elmenni. A csodálkozástól azonban szinte megdermedve álltam meg az ajtóban, midőn megpillantottam az én kis szörnyetegemet a háziasszony karján. Csodáltam a bátorságát, hogy visszataszitó külsejével mint mer idejönni ebbe a fényes társaságba, ahol minden egyes tükör, minden egyes arcz látása fájdalmat okozhat neki. S hozzá még milyen boldogan, megelégedetten mosolyog, mintha nem cserélné fel helyzetét senkiével az itt levők közül.

A bemutatkozásnál szinte hidegen viselte magát. Valósággal felláziton közömbössége, mert észre kellett vennie, hogy érdeklődöm iránta. Elhatároztam, hogy boszszut állok rajta.

A táncz elkezdődött. Leültem egy olyan helyre a másik szobában, ahonnan kényelmesen szemügyre vehettem. Allandóan ült. Nem akadt senki, aki legalább szánalomból tánczba vitte volna. Nem tudtam sokáig nézni azt a szégyentől, megaláztatástól felpirult arczot s elmentem felkérni a legközelebbi tourra.

— Köszönöm! nem tánczolok, mert rosszul érzem magam, felelte kérésemre ő, de csakhamar megbánta s szelid panaszos hangon utána tevé:

— Inkább legyen szives vezessen kissé a másik szobába. Nagyon szédül a fejem.

— Talán jobb lenne hazamennie akkor, mondám szánakozva, mert éreztem, hogy mint remeg, amig a másik terembe kisértem.

— Nem! nem szoktak sokáig tartani az ilyen rosszullétek s nem szeretnék senkinek alkalmatlanságot okozni.

Leültünk a körpamlagra. Bágyadtan hajtá hátra fejét s magam is azon kezdtem gondolkodni, hogy nem volna-e jobb ellenkezése daczára hazakisérnem, midőn hátunk mögött halk, de elég érthető beszélgetés ütötte meg fülemet.

— Te! láttad Reiner Margitot, a te volt ideálodat? Mondd csak, nem restelled te, hogy valaha nyiltan meg merted mondani nekünk barátaidnak, hogy szereted azt a csunya kis jószágot.

— Hjah! Akkor mégsem volt oly rettenetes csunya, mint most. En nem is tudom, hogy lehet azt kedvrontónak idehozni. Tánczmulatságba őtet. Hahaha. Valami nagyon elvakult tükör lehetett, amelyikbe a kicsike eljövetel

LAWN-TENNIS czipők, övek, angol fehér és szines mellények, esőkabátok a legnagyobb választékban kaphatók: **Róth M. utóda** kalap- és uri-divat üzletében. Szines és fehér **ingek** dus választékban és méret szerint is készithetők. — Férfi-, női- és gyermek **czipők** kizárólag a legjobb hazai készitmény! *PANAMA-KALAPOK!*

Kossuth Ferencz Belényesben.

Mozgalmas napja lesz ma Belényesnek. A katonai javaslatok ellen tiltakozó népgyülést tartanak a kerület függetlenségi választó polpárai s erre az alkalomra ***Kossuth*** Ferencz, ***Barta*** Ferencz, a kerület képviselője, továbbá ***Molnár*** Akos, ***Nessi*** Pál és ***Lubi*** Géza orsz. képviselők leutaztak Belényesbe. A választókerülethez tartozó községekből is tömegesen rándulnak be a választók a népgyülésre.

A kulisszák mögül.

— Fővárosi tudósitónk ól. —

Budapest, május 23.

Mint válság idején mindig — most is a folyosóra vonult a politikai élet.

Tegnapelőtt történt, déltájban. A jobb folyosón nagyban folyt a diskurzus. Egyszerre csak megszólalnak a Ház összes csengetyüi. A nagy csilingelésre mindenki félredobja a szivarját és hanyat-homlok rohan be a terembe. A bevonulást kisérő zajra felocsudik merengéséből Apponyi gróf elnök is. A rohamlépésben bevonulókra bámul, azok viszont az elnökre és a kölcsönös ámulat perczekig tart. Apponyi nem tudja mire vélni a tömeges felvonulást, a beérkezettek pedig az elnökre vetnek kérdő pillantást, hogy hát miért is csengette be őket a terembe.

A csilingelés azonban odakünn a folyosókon ezenközben még egyre tart. Ujabb csapatok vonulnak be, még az étkező is megmozdul és csakhamar telt mezőket lát maga előtt az elnök.

Es csak most oldódik meg a rejtelem, a mikor az egyik jegyző figyelmezteti az elnököt, hogy ***a villamos csengő gombján könyököl*** és ez okozza, hogy a Ház összes ércznyelvei megmozdultak, minden törvényhozó lelket fölriasztván nyugalmából.

* * *

A folyosón egy volt képviselő került a Mikszáth Kálmán szeme elé, azzal, hogy Dobrára szeretne menni jelöltnek.

Erre azután ezt a szójátékot csinálta Mikszáth:

— Csak menj Dob'-ra, ha azt akarod, hogy birtokod kerüljön dobra.

* * *

Miniszterelnöki ebéd volt. A kormánypárti politikusok szine-java volt jelen, az ellenzéket a székelyhidiak követe dr. *Molnár* Akos képviselte egyedül. Az ebéd fényét emelte a kegyelmes asszony jelenléte, amely különben a ritkaságok közé szokott tartozni.

Lesve-leste mindenki a házigazda ajkáról a szót, mert azt hitték, hogy valamelyes megjegyzésből vagy véletlenül elejtett szavakból kombinálhatnak a politikai helyzet eshetőségeiről.

Amde csalódtak. A kormányelnök ugy a fogások közben, mint az ebéd után mindenről beszélt, csak politikáról nem, sőt ha valamelyik vendég erre a térre akart lépni, a miniszterelnök azonnal közbevágott és másra forditotta át a beszédet. Szó volt ott a gazdaság minden ágazatáról, a folyó mezei munkálatokról, borról, szőlőről, gyümölcsről, tehénről, birkáról, sőt aprómarháról is, csak a helyzetről nem.

Asztalbontás után a vendégek elszéledtek a gyönyörü izléses magyaros stilü termekben: kártyaszobában, szalonban, dohányzóban s kisebb csoportokba verődve beszélgettek.

A kormányelnök éppen a piros-tarka előnyeit magyarázta a fehér szinü tehén felett, amidőn abból a csoportból, hol a kegyelmes asszony bilincselte le szeretetreméltóságával, szellemességével a körülötte levő politikusokat — zajos, szenvedélyes vitatkozás hallatszott.

Széll Kálmán kiváncsian fordult oda s nem kis meglepetésére látta, hogy a kegyelmes asszony a székelyhidiak ellenzéki követét, ***Molnár*** Akost kapaczitálja.

— Már akármit is mondanak, — mondta éppen Molnárnak — maguk obstrukcziója éppen nem jogosult.

De a megátalkodott ellenzéki honatyát nem lehetett levenni lábáról.

Széll Kálmán mosolyogva nézte a jelenetet. Egy előkelő kormánypárti politikus egyszerre odahajol hozzá:

— Miért nem szólsz bele kegyelmes uram.

A miniszterelnök tagadólag intett.

— Nem lehet barátom. En csak a képviselőházban politizálhatok, itthon az asszony az ur! . . .

* * *

A Duna-ünnepélyen történt. Társadalminak deklarálták azt, aztán meg a jótékonyság köntösébe is bujtatták, igy hát bátran elmehettek arra az ellenzéki honatyák is. El is mentek szép számmal. A Duna csillogó hátán ringó hajókon élvezték a tündéri látványosságot. A vezérkar azonban mégis tisztes távolba huzódott el a királyi várpalotától — az országháza körül horgonyoztak.

A hajó ormán virágos sátorban a fővárosi magasabb körök virágszálai öntötték a habzó pezsgőt a karcsu poharakba, nem csoda, ha a virágos jókedv csakhamar kitört. A képviselők: *Kossuth* Ferencz, ***Molnár*** Akos, *Rigó* Ferencz, *Ráth* Endre sarokba vágták a politikát, ***Sárközy*** Aurél főispán, *Cseörgő* államtitkár és a többiek az állami gondokat és amikor Rigó Ferencz szavára rákezdte a czigány, mindannyian utána dalolták, hogy:

Ferencz Jóska mezitláb ment a bálba,
Mert nem volt kész az ő rámás csizmája.
Kilencz kovács nem tudta megpatkolni,
Mert nem tudott gyémántpatkót csinálni.

És ahogy a budai hegyek közül előretörő szellő magával vitte a hangokat, valahol ott a lánczhid környékén visszareplikázott a másik szellem, másik érzés, a katonabanda recsegő trombitáján át . . .

*

A folyosón történt. Jó *Gubányi* Miklós összetalálkozik ***Kubik*** Bélával, az obstrukczió viták rendezőjével.

— Nagy baj van Béla!

— No mi az?

— Vége a családi boldogságomnak.

— ??

— A feleségem már egészen ideges.

— Vidd el az orvoshoz, vagy fürdőre.

— Nem segit azon senki, csak te.

— ??

— Hát tudod, már három beszéd van bennem. Már nappal csak magamba fojtom, de éjjel nem tudok uralkodni magamon s álmomba mind a javaslatok ellen beszélek. Ezért ideges a feleségem.

Nagy hahota támadt erre, de az eredmény meg lett. Miklós bácsi még az nap elmondta egyik beszédét s megkönnyebbültek éjszakái.

Utolsó felvonás.

Ma ér véget a szini idény Nagyváradon.

Válságos idők voltak a szinházra s a válságból való kibontakozásnak éppen csak a lehetősége mutatkozik még most.

Evad elején a rendszertelenség, a kapkodás, az egyes szerepkörökben a kellő erő hiánya teljesen elidegenitették a közönséget a szinháztól. Allandóan kongó üres ház mellett folytak le az előadások s ennek következményeként megjelent a közgyülési zöld asztalon Somogyi Károly kérvénye fütés és világitás dijának elengedése iránt.

Mi azonban hónapokon át hiába kérvényeztünk az igazgató ur előtt élvezhető előadások iránt.

Az előadások gyengesége azonban, tegyük fel,

---

előtt magát nézegette. Azt hiszem, csakis igy vehetett magának bátorságot hozzá.

Megütődve ugrottam fel helyemből. Elsőbben oda akartam rohanni ahoz a két fiatal emberhez, akik e beszélgetést folytatták, de társnőm nem engedett. Oly sáppadt volt szegénykének az arcza, mint a fal s a remegéstől elcsuklott a szava.

— Vezessen kérem haza. Csak gyorsan, észrevétlenül. Nagyon rosszul vagyok.

Sikerült észrevétlenül lejutnunk az utczára. Felajánlottam karomat, de ő nem akarta elfogadni.

— Köszönöm! nem fárasztom önt a hazakiséréssel. Nem lakom messze s felesleges ezt a nem éppen kellemes szerepet elvállalni.

Oly fájdalmas volt a hangja, hogy én rajtam is valami szomoru lehangoló érzés kezdett erőt venni.

— Mondja, miért gyülöl? Ma este tánczba akartam vinni és kosarat adott, most meg vissza akarja utasitani azt, amelynek megengedésével örömet okozna. Megbántottam talán valamivel?

— Oh a világért sem. Engedje meg ha megsértettem, mert ez éppen nem volt szándékomban. Annyira hozzá vagyok szokva ahhoz, hogy az emberek ki ne álljanak s csak szánalomból legyenek barátságosak iránt am, hogy nem igen akartam elhinni, hogy a jelen eset kivétel lenne. Most azonban belátom, hogy ön őszinte szivből érdeklődik iránt am.

— Erdeklődöm már régebben. Két hónap óta, de nem volt alkalmam kegyeddel összejönni. Nem mondhattam meg, hogy mennyire tetszik az elhagyatottsága, amelylyel külön válik attól a sok ezer leánytól, aki csak derült, mulatságos oldaláról ismeri az életet. Oh, mint irigylem azt az embert, akinek sikerült a kegyed vonzalmát megnyerni.

— Honnan tudja, hogy sikerült? Talán ön is hallotta már az én történetemet? kérdé ijedten s ujra erőt vett rajta a remegés.

— Nem hallottam semmit, de azért mégis sikerült mindent megtudnom. Kegyed oly kevéssé tud szinlelni, hogy nem sok fáradságba került legféltettebb titkát, melyet az a gazember azonban legkevésbé félt — felfedeznem. Kegyed szerette azt az embert s ez az érzelem nem szünt meg most nyolcz év után sem. Megtudta, hogy ő is ott lesz azon a mulatságon s nem v lt képes uralkodni magán, hogy ellenkezésbe jöve eddigi remete életével, el ne menjen még egyszer meglátni őt, aki tönkretette egész boldogságát.

— Ne folytassa. Keservesen bünhődtem ugyis vakmerőségemért. Igaza volt neki, hogy ma elvakult tükörben néztem meg magamat, mert különben nem veszthettem volna el annyira józan gondolkodásomat.

— Csak legalább ne szeretné még most is azt az embert. Adná inkább olyannak legtisztább érzelmét, aki jobban meg tudná hálálni.

— S mit gondol ön, akadna olyan ember, aki még csak gondolna is komolyan arra, hogy elfogadja ezt az érzést? Hiszen annak őrültnek vagy legalább is teljesen elfogultnak kellene lennie.

— S ha még is akadna aki boldognak érezné magát egy ily érzés birtokában. Aki nem az arczát nézné, hanem a sziv jóságát, az önfeláldozó szerelmet, amelylyel kegyed megajándékozná. Nem az a boldogság egy nőt birni aki százaknak, ezreknek tetszik, akinek mosolyát is félteni kell s megosztani azt számtalannal. Hanem egy kevesebb természeti szépséggel megáldott nőnek élni, s áldozni fel életünket, aki gondolatban, álmában is kizárólag a miénk.

— Mily tulzott ideálista ön. Látszik, hogy még mennyire fiatal s vágyait, ábrándjait nem érintette az élet, a valóság hideg dermesztő lehelete. Mit érne, ha elfogadnám ajánlatát, melyet most pillanatnyi felhevülésében tesz nekem. Boldogtalanok lennénk mindaketten. Talán annyiban eltérne attól ***az elsőtől***, hogy nem szegné meg szavát. De ilyen áron nem kell nékem az a boldogság, amely önnek gyötrelem lenne. Azt azonban köszönöm, hogy felidézte lelkemben a multat, amelyet már

hogy egyszerü elemi csapás volt, mely ellen épp ugy nincs biztositás, mint a kopasz fő ellen. Utóvégre nem mindig vannak jó primadonnák s nem minden jó primadonna van mindig jó hangulatban. Nagyobb baj volt a müsor összeállításában tanusitott közöny és maradiság.

Mindenek előtt a komoly müfajok teljes elhanyagolását kell konstatálnunk. A milyen szépen indult Somogyi társulata e tekintetben az első években, annyira sülyedt tavaly. Operát alig hallottunk, drámai előadást hasonlóképpen. Magyar operák, magyar drámák — csupa ábránd marad.

E tekintetben szebb reményeket füzünk a jövőhöz. Ha az igazgatóságot nem sarkalja az ambiczió, sarkalni fogja az majd uj, kiváló művészeit. Operák tekintetében *Ruzsinszky* Ilona, a dráma terén pedig a *Keszler*-pár művészi becsvágyától reméljük a javulást.

Hasonló küzdelmes életük volt a magasabb szinvonalu vigjátékoknak; sehogy sem tudtak szóhoz jutni s ha szóhoz jutottak, bár inkább hallgattak volna. Mert hiszen lehet képzelni rendes vigjátéki előadásokat jó naiva nélkül? Virágvasárnap óta segit ezen a bajon a kis *Berlányi* Vanda, a kinek a milyen vadvirágos romantikus a neve, olyan természetes és kedves a játéka. »Annuska« óta még sokat várunk tőle.

Maradt Somogyi társulatának erősségéül a bohózat legkirugósabb fajtája meg az operett. Nagyvárad szinházlátogató közönsége is ezeken kapkod rendesen, de azért elvárja az ujságiróktól, hogy reggeli kávéjánál megdicsérjék a váradi közönség kiválóan fenkölt izlését: nem csoda tehát, ha a szinház vezetősége is a szinügyi bizottsági üléseken előterjesztett olyan müsorokat s tett olyan kijelentéseket, hogy megdobbant az izléses mübarátnak a szive, aztan előadatott csupa olyan darabokat, hogy mertől több tárcza csörrenjen meg érte. Nem lehet rossz néven venni a számitást, ha beüt; de nem ütött be, a szinház tüzelést és világitást kér — s mi hiába mondjuk, hogy hiszen eléggé befütött már a szinháznak a vezetőség a télen.

Változóban az izlés talán már Nagyváradon is. Nem Loute ragadja tapsokra a közönséget, hanem Annuska üde, harmatos tiszta naivitása. Nem Casanova és a Vesztaszüzek vetkezési jelenetei vonzzák a közönséget, hanem Bob herczeg bájos romantikája.

Kár, hogy Nagyváradon Bob herczeg romantikájába meglehetős adag diák-romantika vegyült irányadónak a szubrett-pártoskodásban. A diák-romantika taksája tudvalevőleg 60 kemény fillér s nagy baj, ha ez a hely szab irányt a szinházi hangulatnak. Ilyen taksa mellett u. i. könnyü dolog pártokat szervezni és fenntartani s e pártok most már nem annyira a saját divájuknak tapsolnak, mint inkább az ellenfélnek pisszegnek. Eltekintve a jól neveltség kérdésétől meg attól, hogy a szünni nem akaró zajos pisszegések még a mi derék zenekarunk szerszámainál is kellemetlenebbül hatnak a fülekre, van a dolognak egy hátrányos oldala: lejáratják mind a két szubrettet. Most ott vagyunk, hogy van két, a maga nemében Nagyváradon eléggé elfogadható szubrettünk, de szóba mindkettő csak lerántás által kerül: a Hallerista lerántja a sárga földig *Parlagit*, a Parlagista *Hallert*. Szóval van két jó szinésznőnk, a kiről csupa rossz kritikát hallani; pedig egyik sem szolgált rá igazában.

Tanulság: ha az igazgatóság érdeke ugy is kivánja, máskor maguk a müvészek ne menjenek bele az efféle párhuzamos szereposztásba; mert annak kétféle vége lehet. Vagy leveri egyik szereposztás a másikat, mint Monna Vannánál történt s az kellemetlen a legyőzöttre; vagy nem birnak egymással, mint Bob herczegben s akkor egyik a másikat győzi le, vagyis csak legyőzött van. Mindenképpen pedig a társulat vallja kárát, mert egyes tagjait kiteszi a lejáratásnak.

Monna Vanna és Bob herczeg, az elmult szini idény két szenzácziója még egyre figyelmezteti az igazgatóságot: valamivel több élénkségre és gyorsaságra. A Budapesten sikerrel előadott ujdonságokat minél előbb meg kell szerezni, nem pedig hónapok mulva, a mikor már olvasta mindenki s a házikisasszony az illető darab kupléit okvetlenül minden zsuron viharosan udvarias tapsok közt játszsza két hónappal a »bemutatás« előtt. A verklikről nem is szólva. A többi vidéki városok mind előttünk jártak ujdonságok dolgában; ma pedig, bármenynyire kellemetlen a lassan baktatóknak, a gyorsaság a jelszó. Szinházban: lassan járj s tovább érsz a deficzitben.

A jövőt illetőleg, ismételjük, szebb remények vannak. Eppen Monna Vanna és a Bob herczeg fényes erkölcsi és anyagi sikere biztató jele annak, hogy a közönség javuló izlésének igényeit Somogyi Károly társulata ugy a drámai, mint az énekes személyzet tekintetében ki fogja elégiteni. Ev közben elmondtuk elégszer véleményünket az egyes tagokról, most fölösleges volna ismételnünk. Csak nagyobb összetanulás kivánatos még. A nyári vidéki körut alkalmas iskola lesz az alapos összetanulásra s arra, hogy Sziklait valahol Mucsán felejtsék és hozzanak helyébe elfogadható buffót. Személyzet dolgában jelenleg ez az egyetlen nagyobb szépséghiány a társulaton.

Még valamit odahagyhat valahol az országuton Somogyi: a polgári zenekar fuvóhangszereit. Ha már sikerült elpuskáznia a remekül bevált katonai zenekart, legalább adjon becsületes hangszereket a szegény emberek kezébe, kiknek ugyis kellemetlen dolguk van a közönség zenei igényeivel szemben, melyet sem számuk, sem összetanultságuk nem elégit ki. Az év eleje óta a vonós hangszerek kezelői tekintetében történt haladás, pedig itt személyi reform kellett; ne álljunk meg féluton, hanem tessék a többieknek meg jó hangszereket beszerezni. S ha már benne lesznek a beszerzésekben, nem fog ártani a zenekar tagjainak számát is szaporitani.

Ez persze csak a jövő zenéje, szép májusi álom. A közönség óhajtja, Somogyi Károly urtól függ, hogy az óhajból ne legyen annak idején szomoru sóhaj: »eltüntél szép májusi álom,« a hogy Sárika sóhajt Gárdonyi Annuskájában. Reméljük, hogy szebb idők következnek a szinházra s épp ezért reménykedve veszünk búcsut a társulattól — a viszontlátásig!

Dr. K. A.

A törvénytelen gyermekekről.

— *Ritoók Zsigmond előadása.* —

— Saját tudósitónktól. —

Nagyérdekü felolvasást tartott tegnap *Ritoók* Zsigmond, a kir. tábla elnöke a törvénytelen gyermekek jogi helyzetéről. Ritoók a középuton marad s egyformán szem előtt tartja ugy a családnak, mint a gyermeknek érdekét. Rendszere méltó arra, hogy a magyar polgári törvénykönyv reviziójánál figyelembe vétessék. A jogászegyletnek nem kellene megmaradnia a felolvasás megéljenzésénél is kinyomatásánál, hanem egyenesen fel kellene hivnia reá az igazságügyminiszter figyelmét.

A felolvasást a törvényszék első emeleti tanácstermében tartották meg, mely ez alkalomra teljesen megtelt érdeklődőkkel.

Elnökölt *Sável* Kálmán; jelen voltak:

Medvigy Mihály, dr. Magyary Géza, dr. Agoston Péter, dr. Várady Zsigmond, Rádl Odön, Berkovits Ferencz, dr. Nagy Géza, dr. Grósz Menyhért, dr. Gerő Sándor, dr. Gyémánt Jenő, Nizsalovszky Endre, dr. Szolnok Jenő, dr. Bozóky Alajos, Tátray Kálmán, dr. Dési Géza, dr. Imrik Péter, Mikó Sándor, Hoványi Gyula, Gerő Ármin, Tóth Márton, Mihelfy Adolf, dr. Kiss László, Szabó György, Kepes Miklós, dr. Perczel Adolf, dr. Váradi Odön, Kripka Henrik, dr. Istvánffy István, dr. Krüger Aladár, Pallay Lajos, Domokos István, Baróthy Pál dr. Némethy Ferencz, Plopu György, dr. Zigre Miklós, dr. Fodor Gyula, Ember Géza, Móré Pál, Hlatky Endre, Millye Gyula, dr. Fenyő Sándor,

---

nyolcz év előtt eltemettem. Akkor hallottam először egy férfi ajkáról, ép oly szenvedélyylyel és hévvel, mint az önéről, — hogy szeret. Örökké leköteleztje leszek, hogy alkalmat nyujtott nékem még egyszer átélvezni ezt a gyönyört, amelyben harmadszor már aligha lesz részem.

— De ha én kérem, könyörgök kegyednek, ha bebizonyitom, hogy nem pillanatnyi muló felhevülés ez, mely a szavakat ajkamra adja, akkor is visszautasitana? . . . Legyen irgalmas, legalább nyujtson reményt.

— Jól van. Cserébe jószivüségéért barátságomat ajánlom fel önnek. Ha tartós lenne az az érzelem, ugy a barátság feltétlenül fokozni fogja azt. Ne feledje azonban, hogy ha a legrövidebb idő alatt terhére lenne ez a barátság — ugy nem tartozik semmiféle magyarázattal.

— Tehát, — ha kegyetlen is, — mégsem üz el végkép. Ha tudná, mily boldoggá tett engem. Holnaptól fogva tehát találkozhatunk, hogy ujra meg ujra elmondjam kegyednek azt, amit ma elmondtam s a melyről nem sikerült meggyőznöm. Igaz. Mennyi lesz a próbaidő érzelmeim állhatatosságát illetőleg.

— Legyen egy hónap. Azt hiszem, meg lesz a határidővel elégedve.

— Köszönöm. Tehát a mai naptól kezdődőleg egy hónap.

— Nem, csak holnaptól. De ha holnapra nem bánná meg igéretét, ugy megrövidithetjük ezt a határidőt.

— — — — — — — — — — — — — —

Egy csunya, nagyon csunya leány lakik a mi utczánkban. Pontban háromnegyed nyolczkor és délután háromnegyed kettőkor megy el az ablakaim alatt.

———

FESTÉK, LACK ÉS KENCZEKERESKEDÉS.

CSILLAG IGNÁCZ

NAGYVÁRAD, Kossuth-utcza (Mezey-ház)

A tavaszi idény beálltával van szerencsém a t. közönség becses figyelmét felhivni **kizárólagos festékkereskedésemre,** hol is minden e szakmába vágó czikkek a legjutányosabban szerezhetők be. Különösen ajánlom saját készitményü **borostyán, sprit PADLÓFÉNYMAZAMAT.**

ECSETEK nagy raktára!

Balogh Samu, Kurovszky Ferencz, Bige Gyula, Jelentsik István, Sereghy Mihály, dr. Kornstein Lajos, Karakas Albert, Vajnovszky Vincze, Madarász Kálmán és Somló Bódog stb.

Felolvasása elején *Ritoók* Zsigmond igyekezett a két ellentétes felfogás tulzásait kimutatni. Szerinte tulzás, hogy a család frázis és tulzás az is, hogy egyedül a család az állami lét alapja s ezért a reformnak a családot mellőznie nem szabad, mert a jogintézmények évszázados fejlődés eredményei. Nem fogadhatja tehát el azt a nézetet, hogy a törvénytelen gyermekek helyzete a törvényesekkel teljesen egyenlősitendő.

A törvénytelen gyermekek száma mindenkor az erkölcsiség magasabb vagy alacsonyabb fokától függ. Nagy szocziális baj az a rettenetes halandósági arány, mely a törvénytelen gyermekek közt pusztit. Mindezen társadalmi bajokat azonban a polgári törvénykönyv tervezete által eltüntetni nem lehet.

Részletesen foglalkozik dr. Várady Zsigmond állitásaival. Divat manapság minden bajért a társadalmat okozni, holott az egyénben van a hiba, az egyén felelős hibáiért. Nem kell tehát a társadalmat, a családot támadni olyan tettért, a melyért egyedül az egyén felelős, hanem keressük a reformot is az egyénben, az egyén által.

A törvényesitésnek módjául az eddigi módok mellett még egyet óhajt behozni: az apa elismerése alapján történőt. Ez az elismerés perenkivüli eljárásban szabályoztatnék s általa végleges rendezést nyerne a törvénytelen gyermek helyzete.

Azt elismerésnek lehető egyszerüsitését kivánja.

Az apa elismerése alapján törvényes gyermek javára megállapithatná az apai névhez való jogot, a megfelelő tartásdijat legalább 16 évig, leánygyermek részére kiházasitást, fiuknak kitanittatást, az apa felmenő rokonaival és azok leszármazóival való rokonságot, végül az ekként törvényesite t gyermek örökjogát az atya után. Közös háztartásba a gyermek csak a feleség beleegyezésével vehető be. Indokolja e messzemenő jogokat. A törvényesités nem a család intézményét, legfeljebb egyes tagok anyagi érdekét támadja meg. Az elismerés maga után vonja a névhez, rokonsághoz való jogot, a tartásdijat a bíróság állapitja meg, az atyával és anyával szemben egyetemlegesen. Az öröklési jogot megállapithatónak véli, de csak a törvényes gyermekek köteles részén felül; mert hiszen az atya különben is vagyona felerészéről szabadon rendelkezik; s ha ezt idegeneknek adhatja, akkor adja a saját vérének. A törvényes gyermekek esetleges megröviditése nem érv. A családi élet szentsége nem a vagyonhoz van kötve s a mi a vagyont illeti, itt már nem a család, hanem az egyén önzéséről van szó.

Nem véli megadhatónak a közös háztartásba való felvételt akkor, ha az apa már megnősült, a feleség beleegyezése nélkül, mert különben ez a gyermek felduló a családi életet Leghelyesebb, ha az ilyen gyermek anyjánál marad.

Az örökbefogadás nem a törvényesités czéljára van feltalálva, de azért alkalmazható akkor, ha az apa nem elég őszinte s hibája jóvátevésére ezt a formát választja.

Két irányban szükséges a rendezés abban az esetben, ha az atya részéről ilyen önkéntes elismerés nem történik: a polgári törvénykönyvben és hatósági rendelkezésben. A magánjogi szabályozásnál megkülönböztetendő az az eset, ha az apa bíróságon kivül beismert, attól, a mikor ilyen beismerésre a perben hivatkozni nem lehet. A biró az apa kötelezettségeit az első esetben biztosabb alapon állapithatja meg. Megitélendők mindazok a kötelezettségek, melyeket fent az elismerés következményeinek emlitett a felolvasó, kivéve az apa rokonaival való rokonságot. Ez a maximum, mig a minimum a tanitás és neveltetés kötelezettségei, e két határ közt a birói itélet a körülmények szerint dönt.

Közigazgatási intézkedések: Minden törvénytelen gyermek születése bejelentendő. A gyermek részére azonnal gyám rendelendő, a ki megvizsgálja az anya anyagi helyzetét s ha szükséges, a gyermeket lelenczházba helyezteti, addig is a község gondoskodjék róla. A nő által megjelölt férfi fölszólittassék az apaság elismerésére. A gyámhatóság, ha a férfi e kötelesség teljesitését megtagadná, a törvényhatósági ügyész által megtenné a szükséges lépéseket, a szabályszerü peres eljárás megindítására. A gyám gondoskodnék ezentul is a gyermek helyes neveléséről. Ily módon meg lenne akasztható az a rettenetes gyermekpusztitás, mely most egy emberöltő alatt 15,000 hazafitól fosztja meg az államot.

Nem tartja elfogadhatóknak a következő inditványokat:

Képes a házasságon kivüli gyermek helyzetét három olyan esetben is egyenlősitené a törvényessel, a hol az jogi és logikai képtelenségre vezetne.

Nem lehet ezeket elfogadni, különösen nem azt, hogy a házassági igéret által elcsábitott nő gyermeke egyenjogusittassék, mert hiszen akkor minden nő házassági igéret által elcsábitottnak mondaná magát. Természetesen e perek csak eskü által döntethetnének el s a hamis eskü mindennapi jelenség volna.

A vadházasságból származó gyermek sem egyenjogusitandó, mert ez már egyenesen a családi élet feldulására vezetne. Hiszen igy semmi előnye se volna a házasságnak s nem volna semmi eszköz, a mi a nőt a vadházasságban való éléstől visszatartaná. Ezáltal a vadházasság a szegény nyomosztály közt elharapóznék, a férfi megunván a nőt, mást keresne, a nő is uj viszony után nézne s a gyermekkel senki se törődnék. Kepes ezen inditványának elfogadása tehát maguknak a törvénytelen gyermekeknek is ártana.

Nem ért egyet felolvasó *Plopu* Györgygyel sem. A törvénytelen gyermekek jogainak kiszélesitése sem támadná meg a családi életet, az elismerés a többnejüségre nem vezetne.

Jól tudja, hogy véleménye sem elégiti ki sem a radikálisokat, sem a konzervativokat; de mindkét irányt inti egy-egy körülményre. A fejlődést megakasztani nem lehet; viszont azonban minden alkotás a multakon alapszik s ez áll a szellemi világról is. Haladást csak fokozatos reform hozhat létre. Francziaország a forradalomban e legszélsőbb eszméket akarta megvalósitani s ma a sülyedés lejtőjén van. Ugyanakkor alakult az amerikai Unió, mely lassan, fokozatosan igyekezett emelkedni s ezáltal ma a világ legelső hatalmasságává emelkedett. A fokozatos haladás az igazi haladás, ennek a hive ő, ennek szellemében kivánja a törvénytelen gyermekek helyzetét is szabályozni.

Lelkes éljenzés és viharos tapsok jutalmazták a felolvasót, kinek *Sável* Kálmán mondott az egyesület nevében köszönetet nagyérdekü tanulmányáért. Kimondották egyuttal, hogy a felolvasást kinyomatják és a tagok közt szétosztják.

Keresztfeltétel.

Szép és lélekemelő ünnepség folyik le ma d. e. 1/2 11 órakor az Orsolyazárdában. — A f. év április hó 18-án dühöngött óriási szélvihar az idő viszontagságai által nagyon megviselt toronykeresztet helyéről ledöntötte minden legkisebb szerencsétlenség okozása nélkül; hogy baj nem történt, bizonyára a mindnyájunk felett őrködő isteni Gondviselés müve volt.

Lelkünknek Istenhez való emelésére figyelemreméltó szép stylu torony legszebb ékességétől, a megváltás szent jelétől megfosztatván, igy nem maradhatott soká; azért a zárda előljárósága gondoskodott a templom régi diszének mielőbbi helyreállításáról.

A város középpontján emelkedő e kedves kis Istenháza az ő csinos tornyával a város minden részéről látható lévén, hivogatólag int a város legtávolabb pontjain lakó ker. családok hajlékai felé, hogy ha lány gyermekeiket vallásos és hazafias nevelésben akarják részesiteni, hát csak hozzák őket ide, mert a védőszárnyai alá helyezett klastrom csarnokaiban az ily irányu nevelés szerény munkásnői várják tárt karokkal a tudomány és jámborság forrása után szomjuhozó lelkeket.

Az Ur e kisded hajléka a váradi I. sz. káptalan és püspökség dicsőséges multjának egyik maradandó emlékköve; a zárda alapitója *Szenczy* István váradi I. sz. apátkanonok épitette; 1774-ik év október hó 29-én a Pünkösd utáni XXI. vasárnapon szenteltetett fel; a belsejében diszes templom elég szerény külsővel birt; azért, hogy már külső alakjánál fogva is méltó háza legyen Istennek, az áldott emlékü *Szaniszló* püspök áldozatkészségéből készült 1858-ik évben a templom jelenlegi impozáns külső homlokzata és tornya; ugyanakkor az 1851-ik évben pusztitott árviz által megrongált belsőt *Győrffy* László nagyprépost és akkori zárdagondnok, *Szilassy* János, *Hoványi* Ferencz és *Vinkler* József kanonokok, zárdajótevők áldozatkészsége látta el remek oltárképekkel s tette Istenhez méltóvá; majd 1872-ben a zárda alapitásának száz éves évfordulója alkalmával ismét nagyobb javitáson ment át; mig 1888-ban b. e. *Horner* M. Petronella akkori fejedelemasszony aranyfogadalmának emlékünnepe alkalmából *Zeley* János apátkanonok, akkori zárdagondnok és nevezett fejedelemasszony áldozatkészségéből a templom kis remek festett üvegablakot nyert, a templom oltárait pedig ujra festették és megaranyozták.

Most pedig a templom külső diszének helyreállitása vált szükségessé; a *Sztarill* Ferencz épitőmester tervei szerint fogtak a renoválás nagy munkájához. — Kizárólag a zárdatemplom pénztárának terhére folyó munkálatok most már annyira előrehaladtak, hogy ma az ujonnan készült és gazdagon aranyozott kereszt megáldható és helyére tehető lesz.

A keresztmegáldás szertartását *Palotay* László apátkanonok végzi a zárdalakók és iskolás növendékek jelenlétében.

A megáldás szertartása után a virágokkal diszitett uj keresztet a növendékek fogják felhuzni, mit a tanitónőképző énekkarának *Nevoráll* István énektanár vezetése mellett előadott lélekemelő éneke fog magas utjára kisérni; s ha aztán helyén lesz, hirdesse időtlen időkig, hogy a Krisztus vére által megszentelt kereszt tövében fakadt az igazi vallásosság, hazaszeretet, tudomány és jámborság.

UJDONSAGOK.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Félixfürdő.

	Személyvonat						
Nagyvárad áll.	7.33	9.50	—.—	—.—	4.44	—.—	8.58
Nagyvárad-Vasártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54
V.-Velencze »	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10
Rontó »	8.02	10.14	—.—	2.93	5.09	7.11	9.29
Püspökfürdő »	8.07	10.19	—.—	2.44	5.14	7.14	9.34
Félixfürdő	8.24	10.37	—.—	2.58	5.31	7.18	9.51

Félixfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	Személyvonat						
Félixfürdő ind.	8.30	10.42	—.—	3.—	5.34	7.20	9.53
Rontó »	8.37	10 49	—.	3.05	5.41	7.25	10.00
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—.—	3.11	5.51	7.31	—.—
V.-Velencze »	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30
N.-várad áll. érk.	—.—	11.27	-.—	—,—	6.18	—.—	10.23

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perczig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

TAJEKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Junius 7. A biharmegyei Casinó közgyülése d. u. 4 órakor.

—

* Te **Deum**. A káptalani helynök *Vinkler* József cz. püspök legutóbbi körlevelében, midőn örömmel adja az egyházmegye tudtára, hogy Isten meghallgatva az elárvult megyében elrendelt kérő imákat, nagynevü és előbbi püspöki székén felejthetlen értékü munkát kifejtett főpásztort adott sz. László megyéjének, hálaadásul a mai napra rendelte a Te Deumok megtartását. Az ünnepélyes hálaadó Istentisztelet a váradi templomokban ma 9 órakor lesz megtartva.

* **Személyi hirek.** *Hock* János, báró *Feilitzsch* Artur és *Rákosi* Viktor országgyülési képviselők tegnap este Nagyváradon keresztül Kolozsvárra utaztak az ott rendezendő nagyszabásu Rákóczy-ünnepre.

* **A polgármester itthon.** *Rimler* Károly polgármester a fővárosból hazaérkezett. Hir szerint a belügyi és kereskedelemügyi miniszteriumban azon felvilágositást nyerte, hogy a villamos müre vonatkozó szabályrendelet a legrövidebb idő alatt leérkezik a városhoz.

* **A bankkormányzó esküje.** *Toepke* Alfréd tegnap tette le a pénzügyminiszter kezébe — mint az Osztrák-Magyar Bank ujonnan kinevezett alkormányzója — a hivatalos esküt.

* **Sipos Orbán ünneplése.** Szép ünnepet rendeznek ma, vasárnap, május 24-én a nagyváradi és biharmegyei tanitók *Sipos* Orbán kir. tan, tanfelügyelő tiszteletére. A tanfelügyelő névünnepe alkalmából a tanitókör diszgyülést tart, s erre a következő meghivót bocsátották ki:

Tisztelt Kartársak! Tanitói körünknek ez idő szerint nem lévén elnöke, alólirottakra, mint alelnökökre háramlik a kedves kötelesség, hogy a kör tagjait a szokásos Orbán napi diszgyülésre meghivjuk. Kérjük tehát a kör tagjait, sziveskedjenek folyó hó 24-én d. u. fél öt órakor a kör helyiségében (Közs. polg. fiuiskola földszint) tartandó diszgyülésen megjelenni. Nagyvárad, 1903. május 22. Özv. *Rechtné-Bauer* Zsófia, *Vaday* József alelnökök.

A diszközgyülés programmja a következő:

1. A diszgyülés megnyitása. *Sipos* Orbán kir. tanfelügyelőt küldöttség hivja meg.
2. Az ünnepelt megérkezésekor: *Hymnus*, éneklik zenekisérettel a kör tagja.
3. Sipos Orbán kir. tanfelügyelő üdvözlése Vaday József a kör alelnöke által.
4. Zongoraszámok Pál Ilonka k. a. által előadva.
5. Sipos Orbán kir. tanfelügyelő uj könyvének megkoszoruzása. Szőke Berta k. a.
6. Zene.
7. Gábel Jakab felolvasása.
8. (Zene.) Szavalat: Várady István.
9. Rechtné-Bauer Zsófia alelnök záróbeszéde.
10. Szózat zene mellett. A kör tagjai.

* **27 ezer korona felesleg.** Nagy munkát ad mindig a városi főszámvevőségnek Nagyvárad város költségvetése és zárszámadása. Az 1902. évről szóló zárszámadást már hetekkel ezelőtt befejezte s az most van sajtó alatt. Pár nap mulva küldik szét a törvényhatóság tagjainak. Az elmult év mintegy 27000 korona felesleggel zárul, tehát a nyomott viszonyokat, a többszöri vásárzárlatot tekintve, elég kedvező az eredmény.

* **Névváltoztatás.** Ignácz Ferencz margitai lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedélyivel »Garai«-ra változtatta.

* **Orbán napja.** A gazdák utolsó félelmes dátuma lesz a kalendárium szerint holnap, Orbán napján. A három u. n. fagyos szent napja szerencsésen elmult. Orbán napja már sokszor összerombolta a gazdák reményeit, ha nem is fagy, de vihar, jégeső paskolt végig a határokon s megdézsmálta a termést. Most is veszedelmet jóslő az időjárás. Két nap óta hideg, északi szél dühöng; tegnap, szombat reggel 1 és fél fokra 0 fölött sülyedt le a hőmérő. Tegnap egész nap borus, hideg idő okozott nagy aggodalmat a gazdák között.

* **Az amerikai kivándorlás,** mint Turócz-Szent-Mártonból a Magyar Távirati Irodának irják, egyre tart a Felvidéken és már a délnyugoti részeken lakó tót népre is kiterjedt. Modorból, Szent-Györgyből Grivádról stb., ahol eddig jóformán hirét sem hallották Amerikának és az odavaló kivándorlásnak, egész családok kelnek a nagy utra és a tót lapok majd minden számban közölnek kivándorlási adatokat. Már a turóczmegyei német községek lakóit is megszállta a kivándorlási láz, holott ezek, mint jól fizetett erdőmunkások, szükségről, nyomorról, munkahiányról nem panaszkodhatnak.

* **Keresk. miniszteri biztos a keresk.** iskola érettségi vizsgálatán. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter a nagyváradi kereskedelmi iskola ez idei érettségi vizsgálatához a maga részéről társelnöki minőségben *Nesnera* Aladár aradi fa- és fémipari szakiskolai igazgatót küldte ki.

* **Előléptetett rendőrök.** *Gerő* Ármin rendőrfőkapitány előterjesztésére *Rimler* Károly polgármester *Popa* Lajos, *Benedek* Béni, *Balogh* Imre, *Agod* Sándor, *Máthé* Gyula, *Vass* Károly és *Molnár* Márk II-od osztályu rendőröket I-sö osztályuakká léptette elő, — *Herczegh* Imre, *Boros* János, *Kiss* Gergely, *Szeghő* Imre, *Kulcsár* János, *Balogh* Zsigmond, *Petri* Sándor, *Szabó* P. Sándor és *Balogh* Sándor ideiglenes rendőröket II-od osztályu minőségben véglegesitette, végül *Réthi* József és *Borbély* György rendőrellenőröket, kik a réti és velenczei rendőr különitmények önálló parancsnokai, hosszas és érdemteljes szolgálatuk elismeréseért, czimzetes szakaszvezetőkké nevezte ki.

* **Wlassics miniszter ajándéka.** *Csáktornyáról* táviratozzák: Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a csáktornyai állami tanitóképző-intézet fennállásának negyedszázados jubileuma közeledtével az intézet részére megküldötte Csáktornya városa nagy fiának, gróf *Zrinyi* Miklós költőnek és hadvezérnek müvészi kivitelü és értékes olajfestésü arczképét. A miniszter az intézet igazgatójához intézett levelében megbizta az intézet mindenkori igazgatóját, hogy a képet alkalmas elhelyezésben állami letétként őrizze mindaddig, mig Csáktornya városában valamely nyilvános képtár nem létesül. Ez eset bekövetkeztével a kép mindenkori vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezése alapján az illető gyüjteménynek adandó át, hasonlóképen állami letétképen. A miniszter nagybecsü ajándékát az intézet jubileumi ünnepségei alkalmával fogják felavatni és az intézet disztermében elhelyezni.

* **Lépre került betörők.** *Polák* Herman Gyár-u. 2. szám alatti lakása fáskamráját még a lefolyt husvéti ünnepek előtt feltörték és kifosztották. A tolvajok, kik körülbelül 60 kor. értékü ruha és ágynemüt loptak a fáskamrából, tegnap kézre kerültek *Nyulas* Pável 19 éves és *Hegedüs* Pál 21 éves kisujfalui illetőségü suhancok személyében. Mindketten átadattak az ügyészségnek.

* **Őrült a vonaton.** Nagy izgalmat keltett a ruttkai pályaudvaron egy fiatal ember különös viselkedése. Beült a gyorsvonat egyik első osztályu fülkéjébe, mivel azonban menetjegye nem volt, a kalauz kiparancsolta onnan. Ezért a fiatal ember a kalauzt arczul ütötte. A rakonczátlankodót, a kiben csakhamar a ruttkai állomás vendéglősének egyik alkalmazottjára ismertek — lefogták, a mikor kiderült, hogy már több napja viselkedik feltünően és most tört ki rajta az őrültség.

* **Mükedvelő előadás Belényesben.** A buntyesdi tüzkárosultak javára tánczvigalommal egybekötött szinielőadást rendeznek Belényesen a városi vendéglő termében felállitott szinkörben 1903. év május hó 24-én. *A csókon szerzett vőlegényt* adják elő. *Személyek*: Csontai Lőrincz birtokos: *Nagy* Lajos ur. Béla unokaöcscse: *Belényesi* József ur. Eszti özv. rokona: *Nagy* Emma k. a. Abrai Irén: *Verzár* Mariska k. a. Baranyai Kálmán: *Kasolczán* Viktor ur. Olga neje: *Bátori* Margit k. a. Trauer Gottfried nyug. kat. orvos: *Bornemissza* Jenő ur. Irmagi: *Kasolczán* Viktor ur. Futaki, Ripacs nefelejts kóbor szinészek *Nagy* Gyula ur, *Horváth* Gyula ur és *Bátori* Margit k. a. Gyuri inas Csontainál: *Tóth* József ur. Előljáró: X. X. Ferkó szolga: X. X. Az előadás után táncz.

* **A villamosmü épitése.** A villamos telep épitésvezető bizottsága tagjait felkérem, miszerint f. évi május hó 26-án d. u. 3 órakor a városház tanácstermében tartandó ülésen megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1903. május hó 22-én. *Borlé* Ferencz, főjegyző, biz. elnök. *Tárgyak*: 1. Jelentés a kábelhálózat jóváhagyása tárgyában. 2. A központi telepen az épületeken kivül eső csővezeték költségei megállapitása. 3. Lukács György-utczai vezeték megállapitása. 4. A Fő-utczán a kábelhálózatnak a vasuti állomásig leendő kiterjesztése. 5 A kórház-utczai vezeték kiterjesztése. 6. A féléjjeli s egész éjjeli lámpák megállapitása. 7. A kábelhálózat mentén az iv és izzólámpák helyének megállapitása.

* **Az elfogott Abrudán.** A minap megemlékeztünk róla, hogy a rendőrség elfogott egy magát Biró Jánosnak nevező csavargót azon alapos gyanu révén, hogy az illető azonos *Abrudán* nevü rovott multu betörővel, aki nehány hete a kapuczinus-utczai Munk-házban is betörést kisérelt meg. A fogságban levő egyénről már eddig is kiderült, hogy Nagyváradon 4 rendbeli betöréses lopást követett el, azonfelül tényleg azonos azzal az Abrudán Andrással, kit szándékos emberölés büntette miatt a kolozsvári kir. törvényszék országszerte körözte tett. Abrudánt a nyomozás befejeztével átkisérik a kir. ügyészséghez.

* **Az ebek megrendszabályozása.** A tenkei járás területén mostanában igen gyakoriak a veszett ebek; sürü egymásutánban hol egyik, hol másik községben kóborolnak a megdühödt állatok. A tenkei járás főszolgabirája e tárgyban hosszabb előterjesztést küldött be Biharvármegye alispánjához. Kifejti ebben, hogy a gyakori veszettségi esetek meggátlására tett intézkedések elégteleneknek bizonyultak; a 40 napos zárlat sem vezet eredményre, mert nem tartják be sokan, a vidéken pedig ezt lehetetlen kellőleg ellenőrizni. Ajánlja, hogy az ebtartási rendeletet szigoritsák, az ebadót emeljék fel.

* **Pánszláv ügyvéd megfeddése.** Besztercebányáról irják, hogy az ügyvédi kamara fegyelmi választmánya *Veszel* János zólyommegyei ügyvédet az FEMKE közgyülése alkalmával tanusitott magyarellenes magaviselete miatt feddésre itélte.

* **Szentpétervár kétszázados jubileuma.** Az orosz főváros 200 éves fennállásának jubileumát most üli az orosz nemzet. Ezelőtt 200 évvel alapitotta az örök havas, ködös *Szentpétervárt Nagy Péter* czár az északi tengerpart mocsarai között. A kétszázados jubileumra Budapestről *Márkus* főpolgármester és dr. *Lunyi* Dezső az orosz fővárosba utazik.

* **Kossuth Ferencz Nagyváradon.** *Kossuth* Ferencz, az orsz. függetlenségi és 48-as párt elnöke, *Barta* Ferencz, *Nessi* Pál, *Molnár* Akos és *Lubi* Géza képviselők tegnap este a gyorsvonattal Nagyváradra érkeztek s a ma hajnali vonattal Belényesbe utaztak, hogy résztvegyenek az ott ma tartandó tiltakozó népgyülésen. Este Kossuth Ferencz a függetlenségi párt több képviselőjével Szokoly Tamás társaságában végig hallgatta a Bob herczeg előadását. Az est folyamán egyik munkatársunk felkereste a függetlenségi párt vezérét, hogy a politikai kibontakozásra nézve véleményét kérje, de *Kossuth* Ferencz tekintettel a politikai helyzet kiszámithatlan fordulataira, nem nyilatkozott.

* **Dr. Rácz Miksa** mű ő-sebész, testegyenész hazaérkezvén Nagyváradra, rendeléseit intézetében (Aldás-utcza, 13.) megkezdette.

* **A vámhivatal vizsgálata.** Dr. *Lehrer* Péter fővámhivatali igazgató Nagyváradra érkezett s a nagyváradi m. kir. fővámhivatalt megvizsgálta. Ugy a hivatal vezetését, mint a kezelést teljesen rendben találta s megelégedését fejezte ki a tapasztaltak felett.

* **Végrendelkezés.** Turócz-Szent-Mártonból irják, hogy Valcsán a minap meghalt Cvikota Mátyás nevü kereskedő minden ingóságát az ingatlanát tót kulturai czélokra hagyományozta. A végrendelet Pieter Ambrust, a Narodnie Noviny szerkesztőjét s még más két tulzót bizott meg. A kiknek legjobb tudomása szerint lesz a vagyon, mely körülbelül 130,000 koronára rug, forditandó. Földhözragadt szegény testvéröcscsére évi 180 frt életjáradékot hagyományozott. A rokonok megtámadják a végrendeletet.

* **Találtak egy szeredást, benne 2 üveg bor, egy sótartó sóval, egy zsebkendő, egy bicsak, két ólom cső és egy vereshagyma. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrség 4-ik számu szobájában.**

x **Figyelmeztetés**. Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a *Nagyváradi Müszaki Villamos Vállalattól* (Kert-utcza 81. szám, Auer üzlet) költségvetést kér, mely a *legalaposabban* és *teljesen dijmentesen* állittatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

x **Nyári kerthelyiség.** A n. é. közönség szives figyelmébe ajánljuk Fülöp István jó hirnévnek örvendő szállodáját és vendéglőjét, ugyszintén a mai kor igényei szerint átalakitott kerthelyiségét, mely az indóház mellett van. Jó, magyaros konyhájáért és tisztán kezelt boraiért mindinkább elismerést érdemel. Szolid és pontos kiszolgálás minden tekintetben biztositva van. Különös gondot fordit szállodájára, melynek szobáit egészen ujonnan renováltatta s azt a legjutányosabb árban bocsátja a t. utazó közönség rendelkezésére. Kerthelyiségében naponta egy jól szervezett czigánybanda szórakoztatja a m. t. vendégeket.

x Tisztelettel hivjuk fel az olvasó közönség szives figyelmét **Mezey Dezső** műlakatos és toronyórás lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x **A szász cseh Svájcz**, ezen természeti szépségeitől eragadó tája a földnek, az idén kényelmes és olcsó módon lesz megközelithető, mert az Aussigban megtartandó iparkiállitás folytán különféle kéjvonatok — jelentékeny ármérsékléssel — fognak indittatni. Aussig jelentékeny iparáról nevezetes s főleg az európai államok legnagyobb gyárainak egyike emelte annak hirnevét. A *Schicht-féle szappan- és gyertyagyár* nemcsak az ó-, de az ujvilágban is tért hóditott gyártmányainak, mert ki nem ismerné a *Schicht szappant*? Aki már Aussigban van, nem fogja elmulasztani a cseh-szász Svájcz ezen legszebb és legkeresettebb helyét meglátogatni.

x **Henry-czirkusz**. Aradról értesitették lapunkat, hogy Henry hires czirkusza ma tartotta ott utolsó előadását zsufolt ház mellett. Rövid ottlétében a közönség minden várakozását felülmulták a hires müvészeti müsor számok, melyek a legszenzációsabb keretben páratlan ügyességgel adatnak.

Henry igazgató eredeti idomitása, az óriási Blondin elefánttal az állat dressura remeklése. Az aradi közönség kitüntetésének minden jeleivel halmozta el a hires czirkuszvállalatot.

Három napig Békés-Gyulán tartanak előadást s onnan 8 napi tartózkodásra kedden érkeznek városunkba s már kedden este nagy és érdekes müsoru előadás lesz.

A jegyek előre válthatók a Savoly illatszerüzletében Olaszi, a Szigligeti-szinházzal szemben.

x **Mindenkinek** saját érdekében ajánljuk, hogy tekintsen szét az ujonnan megnagyobbitott Amerikai áruházban, Fő-utcza (Bazár-épület), a hol most remek nagy rőfös raktár lett berendezve s annak kirakatai figyelmet érdemel.

x Felhivjuk olvasóink figyelmét *Andriska Jenő* uri és női divatkereskedő czég lapunk mai számában közölt hirdetésére.

IRODALOM.

—

Édes anyám.

A nyárfa-sor végén soká néztél engem,
Amint kis falunkból a városba mentem,
S a búcsuzó útról a hogy visszanézek,
Akkor is ott álltál édes, drága lélek.

És bár messze járok, én mindig azt sejtem,
Hogy utánam jöttél, hogy itt vagy mellettem,
Figyelmesen nézed: haladok-e bátran,
Merre te mutatsz, e küzdelmes világban.

Tövises, kavicsos út vérezte lábam,
Kigyók sziszegtek rám, ha magasbra vágytam,
Vad röhej fogadott, mikor visszatértem, —
Csak te voltál velem, csak te sirtál értem . . .

Es mikor lelkemet keserüség dúlta,
S gonoszok kisértek el a vesztő útra,
Hogy durva kezökből épen kisiklottam:
Csupán te örültél, csak te voltál oltan.

Bár életem utján sokszor eltévedtem,
Remény s csalódás közt ím megöregedtem:
Most is velem örülsz, vagy a könyed ontod . . .
Oh, sírodon túl is tart anyai gondod!

Ember György

MULATSAG.

—

A jogászmajális.

A Püspök-fürdő százados fái bizonyára sokáig suttognak majd a tegnapi jogászmajálisról, melyen oly előkelő fesztelenséggel ropták a tánczot hajnalig Nagyvárad legszebb leányai . . . Szép májusi ünnep! hányadikszor mesélnek már rólad mámoros dicsérettel, s még sem mulik el a te varázsod.

A mig van tavasz és ifjuság, a mámoritó akáczillatos majális marad olyan forró hangulatu, kedves szép mulatságnak a milyen a tegnapi volt tele virággal, poezissel s — melyen egy-egy apró igénytelen történetkével egy-egy élet boldogsága kezdődik.

A tegnapi szép májusi ünnepről tudósitónk a következőkben küldi a jelenvoltak jegyzékét:

Asszonyok: Agoston Péterné, Beöthy Miklósné, Bartsch Arturné, Békésy ezredesné, Bodnár Jánosné, özv. Bányi Gézáné, Csányi Imréné, Ferencsik Ödönné, Fischof Rudolfné, Hoffmann Henrikné, Kállay Miklós Kacziánné, Kálmánné, Kiss Elekné, Lukács alezredesné, Markovics Antalné, Nagy Ferenczné, Nagy Kálmánné, dr. Popovics Györgyné, özv. Paluga Agostonné, Peyser Károlyné, Putnik Béláné, Schmidt ezredesné, Sebesi Béláné, Szokoly Tamásné, Szalay Károlyné.

Leányok: Bányi nővérek, Baróthy Ilona, Beöthy Ilona, Bartsch Juliska, Bodnár nővérek, Böhm Adél, Czvipp Jolánka, Csányi nővérek, Czvek Ilona, Fehér Irén, Hering Erzsi, Imrik Bella, Kaczián Kornél, Lukács Lenke, Lacsni Irén, Mayer Alicze, Markovics Vili, Mészáros Erzsi, Pallay Jolán, Paluga Márta, Peyser Sári, Popovics Irén, Sebesi Erzsi, Szokoly Irén, Schmidt Helén, Szalay Stefi, Tölczel Ilona, Vertán nővérek.

SZINHÁZ.

—

HETI MÜSOR

Vasárnap: délután Gyimesi vadvirág, es e Bob herczeg, (búcsuelőadás)

Szigligeti-Szinház.

Folyószám 242.

Ma vasárnap, 1903. május 24-én:

Délután 3 órakor fél helyárakkal:

A gyimesi vadvirág.

Népszinmü.

Este 7½ órakor utolsó előadás rendes helyárakkal:

BOB HERCZEG.

Ope ette.

SZEMÉLYEK.

A királynő — — — —	T. Pogány Janka
György herczeg, a fia (Bob herczeg) — — — —	Haller Irma
Victória, herczegnő — — —	Agnelly Irén
Lord Lancaster, gárda kapitány	Békefi Lajos
Pomponius, a herczeg nevelője	Bérczi Gyula
Hopmester — — — —	Szathmáry Arpád
Tom bátya — — — —	Perényi József
Plumpudding, borbély — —	Horváth Kálmán
Annie, Tom leánya — —	Parlagi Kornélia
Testőrhadnagy — — — —	Deésy Alfréd
Tánczmester — — — —	Sziklai Miklós

HELYARAK: Nagypáholy **7** frt. Földszinti és első emeleti páholy **6** frt. Másodemeleti páholy **4** forint. Zsölye **1** frt **50** kr. Körszék **1** frt **20** kr., Támlászék, **1** frt. Erkélyülés 1-ső sor **60** kr., közép 2-ik sor **50** kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor **40** kr. II. emeleti zártszék **30** kr. Földszinti állóhely **50** kr., Diák és katonajegy a földszintre **30** kr. Karzati állóhely **20** kr. Egy szinlap **10** kr.

Jegyek előre válthatók a szinház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Estí pénztárnyitás 7 órakor.

Kezdete fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Igazságszolgáltatás.

—

Rágalmazásért elitélve.

Rosenbaum Adolfné kompromittáló hireket koholt *Mann* Traján tanitó feleségére.

Ez a koholt mese aztán 50 koronájába került Rosenbaum Adolfnénak, mert a tanitóné törvény elé vitte a dolgot és bebizonyitotta a törvényszék előtt, hogy rágalom a korcsmárosné meséje.

Igy aztán a törvényszék rágalmazás miatt 50 korona pénzbüntetésre itélte Rosenbaum Adolfnét.

NYILTTÉR.*

—

Nyilt kérdés

A Polgári takarékpénztár igazgatóságához:

1. Van-e tudomása az igazgatóságnak arról, miként a Polgári takarékpénztár elbocsájtott vezérigazgatója: Weisz Izidor a Polgári takarékpénztár felügyelő bizottságának elnöke: Dr. Munk Béla ur közreműködése mellett Nagyváradon egy ujabb pénzintézet alapitását kezdeményezte?

2. Van-e tudomása az igazgatóságnak arról, miként ezen uj pénzintézet — amint ez az összes helybeli lapokban közé is volt téve — a f. évi márczius hóban tartott közgyülés alkalmával tényleg meg is alakult és eme »Nagyváradi Hitelbank« czimen alapitott részvénytársaság igazgatóságába Weisz Izidor mint vezérigazgató és Dr. Munk Béla mint alapitó, igazgatósági tagnak megválasztatván, ezen uj intézet f. évi május 9-én a nagyváradi kir. törvényszéknél 8441/1903. sz. a. czégét bejegyeztette és üzleti müködését tényleg meg is kezdette?

3. Van-e tudomása az igazgatóságnak az alapszabályok 76. §-áról, amely szerint a felügyelő bizottság tagja más, hasonczélu intézetnél igazgató nem lehet? Vagyis összeférhető-e Dr. Munk Bélának a Polgári takarékpénztárnál elfoglalt felügyelő bizottsági elnöki állásával a Nagyváradi Hitelbanknál vállalt és törvényszékileg is bejegyzett igazgatói állása?

4. Bejelentette-e az igazgatóságnál dr. Munk Béla, a felügyelő bizottsági tagságáról való lemondását? És ha nem, akar-e az igazgatóság az alapszabályok 76. §-ának érvényt szerezni?

A polgári takarékpénztár
több részvényese.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Mindenki megbánta,

a ki máshol vett vagy külföldről hozatott magának beszélőgépet és csak azután tudta meg,

hogy az igazi, LEGJOBB

beszélőgépek csakis

Ifj. Sonnenfeld József

czégnél kaphatók

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utcza 1. szám.

Gépek árai: Korona **70, 140, 240.**

Hengerek, kizáró lag **eredeti** felvételek, drbja **2·40**
Kemény öntésü és rendkivüli erős hangu **hengerek** darabja **3** korona.

Előnyös részletfizetési feltételek! 208.

Országh Sándor

zongoragyára

R.-Palota. (Budapest mellett).

Alapittatott 1861-ben.

121

Ajánlja a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

uj orgonáit.

Elvállal *javitásokat* a legjutányosabb árak mellett.

Kisebb orgonák raktáron!

211 **Árjegyzéket kivánatra küldök.**

Szabászati tanfolyam

Tisztelettel értesitem az intelligens hölgyközönséget, hogy hatóságilag engedélyezett

szabászati és varró tanintézetet

nyitottam intelligens hölgyek részére.

Szabni, rajzolni, ruhát és fehérnemüt varrni alaposan tanitok.

Mindenki varrhat magának.

Angol, franczia ruhák, kostümök, blousok és gyermek ruhák legelegánsabb kivitelben készittetnek.

Szives pártfogást kér

özv. Eszéky Gyuláné.

186. Uri-utcza 20. sz

Olcsó ezüst-bevásárlás!!

119

A m. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett 13 próbás ***ezüst evőkészletek*** $5^1/_2$ ***gyertyatartók*** és ***girandolok*** $6^1/_2$ krajczár grammja

DEUTSCH SIMON

ékszerésznél

Nagyvárad, Bémer-tér.

IPARÜGYEK.

—

Iparostanoncz-munka kiállitás.

A nagyváradi ipartestület kötelékéhez tartozó iparos tanonczok által készitett ipari munkák kiállitása a nagypiacztéri polgári és reáliskola közös nagytermében lesz berendezve, megtekinthető 1903. évi junius hó 20. és 21-ik napjain, a bejárat Torna-utczán. A kiállitandó tárgyak beszállitása és átvétele ***junius hó 17. és 18 án reggel 7 órától este 6 óráig teljesithető.*** Felhivatnak a tanoncztartó iparos polgárok, hogy a tanoncz szerződés következő pontjának »köteles lesz iparos, a jelen alkalommal szegődött tanoncz utolsó két évében időt engedni és anyagot adni arra, hogy az a rendezni szokott évi tanonczmunka kiállitásokban részt vegyen, hogy ez által előhaladásáról tanubizonyságot tegyen. Ha iparos ezt tenni elmulasztaná, joga leend a szülőknek minden további indokolás és kártérités nélkül felbontani«, — figyelembe vételével az arra kötelezett tanonczaikkal képességeiket igazoló bármily csekély tárgyat is készittetni és kiállittatni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1903. május hó 24-én. *Bertsey* György ipartestületi elnök, *Jankovich* János ipartestületi főjegyző.

000 000 REGÉNY CSARNOK. 000 000

Tüzzel-vassal.

Irta: **Sienkiewicz Henrik.** 268

— Felelek érte, hogy Rzendzian megmenti.

— Én is azt hiszem, de könnyen érheti őket valami elkerülhetetlen szerencsétlenség. Hallgassunk inkább és vessük minden bizodalmunkat a jó Isten kegyébe!

— Longinus megőrzi a titkot!

Kusel melléje lovagolt, s igy haladtak előre a fölkelő nap aranyos fényében, az elkerülhetetlen döntő ütközetről beszélgetve. Sbarasban szomoru hirek fogadták őket, s amit láttak, az is leverő volt. A király vezérei, minden tekintély hijján nem tudtak se rendet, se figyelmet tartani, s mindenki aggódva látta, hogy csufos vereség vár reájuk, mert nem volt a ki parancsoljon. Jeremiás herczeg még nem érkezett meg, a katonák pedig megesküdtek, hogy csakis az ő vezetése alatt harczolnak tovább.

Általános lett a fejetlenség. Mikor aztán a herczeg megérkezett, rajongó lelkesedéssel fogadták, s most már nemcsak kérték, de követelték, hogy vegye át a vezérletet. Jeremiás azonban ellenkezett, mert ugymond, a fővezért nem a sereg választja, hanem a király nevezi ki. Végre is előlépett a kamienici várkapitány és igy szólt:

— Nékem a vezéri pálczát a király ő felsége adta, én pedig átadom a te érdemesebb kezeidbe és fejet hajtok előtted!

Elmondhatatlan volt a lelkesedés. A katonák egymás nyakába borultak, ujjongva, sirva. A herczeg végre is engedett. Isten szent nevében, mondotta, elfogadom a fővezéri tisztet! Erre a varázsszóra nyomban megváltozott minden. Uj reménység kelt a szivekben és önbizalom. Félnap alatt rendet teremtett a herczeg és estére mindenki a helyén állott már. Nagy ideje volt: másnap hajnalban az égboltozat alján fölvillanó vörös fény hirdette a tatárok közeledtét. A szomszédos faluk lángban égtek. A következő napon meg is kezdődött az ostrom. A lelkesedés csodás erőt öntött a lengyelekbe és a számra sokszorta nagyobb ellenséggel szemben oly hősiesen verekedtek, hogy küzdelmök párját nem igen jegyezte még föl a történetiró. Minden ember tudta, hogy Sbaras a köztársaság utolsó védelme, ha elesik a vár: nyitva áll az ut a tatárok előtt az ország szivébe.

A védelmet maga a herczeg vezette, mindenütt jelen volt, parancsolt, buzditott. A tatárcsorda azonban valóságos százfejü szörnyeteg volt, amelynek ha egy fejét levágták, kettő nő helyette. Valahányszor visszaverték őket, annál nagyobb erővel támadtak ujból. Két hétig folyt már ez a rettenetes küzdés és a herczeg végre is látta, hogy ezzel a rengeteg erővel megküzdeni nem tud. Összehivta tehát a bizalmas embereit tanácskozásra.

— Amit most néktek mondok, azt másoknak sejtenie sem szabad. A lőszereink fogytán vannak, az embereinket elcsigázta az örökös harcz. Elkészülhetünk az elkerülhetetlen halálra. Csak egy mód van a szabadulásra: ha akad valaki, aki keresztül lopódzik az ellenség során és hirt visz a királynak, aki egyedül segithet még, ha nem fegyverrel, hát jó szóval, egyezkedéssel. De ki vállalkozik?

Skrzetuski előlépett. Én elmegyek! — kiáltotta. A szeme szikrázott, sápadt arczán tüzes

foltok gyultak ki. A herczeg hozzája sietett és jobbját nyujtotta néki, majd megcsókolta. — Isten veled, én hősöm! — mondotta és utánazugták mindannyian: Isten veled!

III.

A király toporowi kastélyában nagy vendégsereg ült az asztal körül: együtt az ország minden kitünősége. Akkor lépett be Ossynski és jelentette, hogy Sbarasból egy lovag érkezett, aki a királylyal óhajt beszélni. Bebocsájtották. Ijedten tekintett rá mindenki, eleven csontváz állt előttök, aki igy szólott:

— Skrzetuski vagyok. Wisniovieckí ezredese . . . halál hirét hozom és pusztulását. Sbaras veszedelemben van . . . mentsétek meg . . . induljatok . . .

Többet nem mondhatott. A fáradtság és a szenvedés levette a lábáról: ájultan rogyott a földre. Mind odasiettek és élesztgették, közben hangok hallatszottak: menjünk! Es a király is rábólintott: menjünk! még pedig azonnal! Ugy is lőn, s másnap már elvonult a király serege, hogy Sharast fölszabaditsa. Skrzetuskit pedig Csiecisobski udvari prépost gondjaira bizták. Napokig lázálmokban, eszméletlenül feküdt a lovag, mig végre könnyebbülten nyitotta föl a szemét. Csodálkozva nézelődött szét, hogy merre is van? Végre megpillantotta az ágya mellett Rzendziant, aki boldogan kiáltott föl:

— Edes gazdám! csakhogy élsz!

— Hol vagyok? A királynál?

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

A képviselőházból.

Budapest, máj. 23. (Saj. tud. táv.) *Molnár* Ákos beszéde után *Buzáth* Ferencz a bortermelők védelméről beszél s ez irányban sürgős intézkedést kér.

Széll Kálmán miniszterelnök igéri, hogy a külföldi államokkal kötendő kereskedelmi szerződésekben megfelelő védelmet biztositanak a bortermelőknek.

Zboray: A borhamisitást nem bünteti elég szigoruan s a hamisitóknak nyilt utjuk van Amerika felé.

Széll Kálmán: Ez ellen tiltakozik.

Ezután *Mucsik* képviselő az *ex-lex* ideje alatti adózás ügyében interpellál. Az interpellácziót kiadták a pénzügyminiszternek.

A katonai javaslatok visszavonása.

Budapest, máj. 23. (Saját tud. táv.) A Hazánk számottevő politikustól értesülve irja, hogy ha az augusztusra elhalasztott sorozások sem lennének foganatosithatók, akkor visszavonják a katonai javaslatokat olyan feltétellel, ha az ellenzék a többi fontos javaslatokat vita nélkül hagyja letárgyalni. Ez esetben a katonai javaslatokat odamódositják, hogy a felemelt ujonczlétszámból annyit juttatnak a honvédségnek, a mennyi 3 taraczk üteg felállitásához szükséges, s igy a honvédség tüzérséget kapna.

Soós biró letartóztatása.

Budapest, május 23. (Saj. tud. táv.) A közelmultban oly nagy port vert megvesztegetett biró ügyében váratlan fordulat következett be. A vizsgálati fogságban levő *Schwarcz* Abrahám *Soós* birónak még 6 megvesztegetését leplezte le. E leleplezések alapján a vizsgálóbiró a vádtanácstól Soós biró letartóztatását kérte, mit a vádtanács egy órai tanácskozás után el is rendelt. E határozat alapján 2 detektiv Soós birót lakásán letartóztatta.

Leleplezett kivándorlási panama.

Budapest, május 23. (Saját tud. táv.) A fővárosi rendőrség egy országosan szervezett kivándorlási panama nyomára jött. E nagy apparátussal dolgozó ügynökség a legutóbbi időben 20.000 ruthén parasztot csábitott kivándorlásra Zemplénmegyéből. A külföldi ügynökségekkel összeköttetésben álló szervezet feje *Steinlauf* Mózes budapesti vagyonos ügynök, aki a felvidéki kocsmárosok és hatósági személyekkel léppett összeköttetésbe, hogy busás dijért kivándorlásra csábitsák a gyámoltalan ruthén parasztokat. E leiketlen kufárok mesés igéretekkel rábirták a felvidéki parasztokat, hogy adják el földjüket, házukat s annak árát az utazás és az utlevél költségek fejében az utolsó krajczárig elharácsolták. Amennyire eddig megállapitani sikerült, több közigazgatási tisztviselő is segédkezett ez aljas kizsákmányolásban.

Steinlauf Mózest Splényi br. rendőrfőkapitány még ma letartóztatta s 60 napi elzárásra itélte. A belügyminiszter pedig megbizta Krecsányi detektivfőnököt, hogy a Felvidéken inditsa meg a vizsgálatot, Krecsányi 10 detektivvel már el is utazott a Felvidékre. Ha a vizsgálat valóban hatósági személyekre, közigazgatási tisztviselőkre is rábizonyitja, hogy a kivándorlás kufárai voltak, akkor a kormány *Kaffkát* küldi ki kormánybiztosul.

Az udvarból.

Bécs, máj. 23. Ferdinánd Károly főherczeg tegnap este Prágából, Jenő főherczeg Karlsbadból és József Ferdinánd főherczeg ma reggel Salzburgból ideérkezett. — Fejérváry báró és Láng miniszterek ma Budapestről ideérkeztek.

München, máj. 23. Luitpold régens-herczeg és Terézia herczegnő ma reggel Bécsből ideérkeztek. (M. T. I.)

Forrongó Balkán.

Konstantinápoly, május 23. Az utóbbi időben a harmadik hadtest területéhez tartozó további 16 európai ilavevagyis kiegészitő zászlóaljat mozgósitottak. Az összes csapatok jelenlegi ereje a hadtest területén, mely a szaloniki, üszkübi, monasztiri, szkutarii és janinai vilajeteket foglalja magában, szervezetére nézve 80 zászlóaljból és a Szmirnából bevont 4 nizam-zászlóaljból, továbbá 37 lovasszázadból, 78 ütegből és a mozgósitott 16 európai és 40 kis-ázsiai redif-zászlóaljból áll. Az összes haderő tehát 178 zászlóalj, a melyek átlag 700 emberből állanak. Az egész állomány 150,000 főre rug. Ezen jelentékeny haderő csaknem kétharmad részben felhasználható a bandák üzelmei ellen, a mi, kapcsolatban azokkal a szigoru parancsokkal, a melyeket az erélyes tisztogátásra, elfogatásokra és más intézkedésekre nézve a legutóbbi időben kiadtak, biztositotta a török fensőbbséget a komiték üzelmeivel szemben. Monasztirban is szemmel láthatólag gyöngülnek a bandák üzelmei. Azon az összeütközésen kivül, a mely f. hó 15-én történt egy bandával, volt még egy összeütközés 11 nap előtt Kricsevo mellett. Omer Rusdi basa tábornagy hadműveleteiről nem érkeztek hivatalos jelentések. (M. T. I.)

Merényletterv a franczia nagykövetség ellen.

Konstantinápoly, május 23. Egy ember, a ki kétségkivül tagja a komitének, igyekezett rábeszélni a franczia nagykövetség egyik szolgáját, hogy az nagyobb pénzbeli jutalom fejében helyezzen el pokolgépet a nagykövetség épületében, azután pedig szökjék meg. Ugy látszik, hogy franczia részről nem vonták le a szolga jelentésének szükséges konzekvencziáit és ezért a merénylet tervezőjét még nem tartóztatták le s igy nem lehetett pontosan konstatálni, hogy merénylet kisérletéről vagy pedig csak zsarolási kisérletről van-e szó. Hir szerint az orosz nagykövetség ellen is merénylet készül egy akna ásásával. Az erre vonatkozólag elrendelt vizsgálat még nem vezetett eredményre. A nagykövetségek őrségeit megerősitették. (M. T. I.)

Osztrák minisztertanács.

Bécs, május 23. (Saj. tud. távir.) A mai minisztertanácson a horvát forrongásról tárgyaltak. A »N. F. P.« szerint a horvátországi rémhirek valótlanok s csupán a zavargás szitására kürtölik a horvát lapok. Zágráb és környéke egészen csendes.

Bécs, május 23. (Saj. tud. távirata.) Megbizható értesülések szerint a király nem fogadja a horvát küldöttséget.

Támadás az őrség ellen.

Algir, május 23. Beniunifból táviratozzák: A zusfanai őrállomást az éjszaka egy banda megtámadta és az egész éjen át lövésekkel ostromolta. Az őrség visszalövöldözött és megfutamitotta az ellenséget. (M. T. I.)

Kulturharcz.

Páris, május 23. A szenátusnak egyik csoportja, melynek Waldeck-Rousseau, Dupui és Decrais volt miniszterek is tagjai tegnap értekezést tartott, melynek tárgya a kongregácziók ügye volt. A csoport többsége helyeselte a kormány eljárását a férfikongregácziókat illetőleg, de másrészről kijelentette azt a véleményét, hogy a női kongregácziókra vonatkozó eljárás megváltoztatandó és hogy ezen kongregáczióknak engedélyt kérő folyamodásait egyenként kell megvizsgálni. (M. T. I.)

Megtámadott emurok.

Tanger, május 23. A Fezből érkezett utolsó hirek szerint Del Meneotu hadügyminiszter egy erős csapattal elindult Tazza felé. Az emurokat néhány mértföldnyire Feztől a szultán pártján álló kabilok megtámadták. Az emurok körülbelül 250 halottat veszitettek. (M. T. I.)

Az angol alsóházból.

London, május 22. Az aggkori nyugdijra vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása során Long, a helyi közigazgatás elnöke a kormány részéről hozzájárult a javaslat alapelvéhez, de az intézkedés minden további támogatását megtagadja. A vita során Chamberlain gyarmatügyi miniszter azt mondja, hogy közölni kell a kormány val, mily módon vol-

nának előteremtendők a szükséges eszközök mielőtt a kormány elfogadhatná az illető munkás nyugdijak tervezetét. A miniszter nem hiszi, hogy lehetetlen volna ezeket az eszközöket előteremteni, ámbár kétségkivül a pénzügyi rendszert meg kell vizsgálni, amit a miniszter már végebben sürgősen szükségesnek mondott. (Elénk tetszés a kormány hiveinél. Nevetés az ellenzék soraiban.) (M. T. I.)

Földrengés Temesvárott.

Temesvár, máj. 23. A temesvári meteorlógiai intézet éjjel 3/412 órakor gyönge 15 másodperczig tartó földrengést észlelt, ismételt, fölfelé irányuló lökésekkel. (M. T. I.)

A kisenewi mészárlás.

Pétervár, máj. 23 A czár szigoruan meghagyta, hogy a legkiméletlenebb vizsgálatot indítsák meg a mészárlás ügyében és a kipuhatolt mészárlókat példás büntetéssel sujtsák. A vizsgálattal egy belügyminiszteri főhivatalnokot biztak meg. (M. T. I.)

Üvegmunkások sztrájkja.

Jabloncz, május 23. Néhány nap óta ugy látszik, mintha a sztrájkoló kristályüvegmunkások hajlandóságot mutatnának ismét munkába állani. Egyes kisebb gyárakban a sztrájk már befejezettnek tekinthető. (M. T. I.)

KÖZGAZDASAG.

Osztálysorsjáték. Az osztálysorsjáték tegnapi huzásán a következő számokat sorsolták ki:

10 000 koronát nyert: 101434.
5000 koronát nyert: 26476.
2000 koronát nyert: 94907.
1000 koronát nyert: 61607.
500 koronát nyertek: 27935 74817.
300 koronát nyertek: 10750 17276 29362 55684 71047 80825 82172 82908 84770 84963 92354 104686.
100 koronát nyertek: 2283 3695 8414 8761 10146 14050 17159 22205 23762 39128 24382 26627 26691 29201 32942 35281 35684 37059 38110 39329 39757 41869 42787 44969 47901 48120 48218 50360 50806 51942 58317 59715 64654 69382 60304 60718 60517 68981 71348 72800 71220 79950 80104 90359 84253 90163 91781 94776 96745 101505 106934 109259.

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piaczon 1903. május hó 19-ik napján tartott vásárban eladott termesztmények és élelmi szereknek.

Tiszta buza 14.40—13.80. Kétszeres buza 12.60—12.—. Rozs 12.40—12.—. Arpa 11.60—11.80 Zab 12.20—11.60. Tengeri 13.——12.40. Borsó 38.—. Lencse 40.—. Bab 23.—. Köleskása 25.—. Burgonya 6.80. 100 kiló lángliszt 25.20. Zsemlyeliszt 24.80. Fehér kenyér liszt 24.40. Barna kenyér liszt 21.60. Széna fuvarral 4.80. Sózott szalonna 164.—. 6 kiló zsup-szalma —.20. 150 dkr. alom-szalma —.12. 1 köbméter bükkfa 6.50. Tölgyfa 6.—. Cserfa 6.70. 1 kiló marhahus —.96. 1 kiló öntött gyertya —.80. 1 kiló lámpaolaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. 1 liter uj-bor —68. Pálinka —.72. Szilvapálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 méterm. kősó 21.50. 1 mm. nyers faggyu 48.—. 1 mm. olvasztott faggyu 68.—. 1 mm. szappan 48.—. 1 mm. birka gyapju —.—. 1 mm. magyar gyapju —.—. 1 hltr ó-bor 60.—. 1 hltr uj-bor 32.—. 1 mm. mész 1.40. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.—. 1 mm. kendermag 22.—. 1 mm. köles 11.20. 1 mm. repcze —.—. 1 mm. dió 52.—. 1 mm. mogyoró —.—. 1 mm. aszalt szilva 46.—. 1 kgr. savanyu káposzta 24.—. 1 kgr. szalonna 1.64. 1 kgr. sertés hus 1.28. 1 kgr. juh-hus —.88. 1 kgr. vereshagyma —.17. 1 kgr. foghagyma —.56. 1 kgr. bors 2.20. 1 kgr. paprika 3.60. 1 kgr. barna kenyér —.20. 1 ltr kőolaj —.44.

Határidők.

Budapest, május 23.

Buza októberre	7.36
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repcze, aug.	11.90

Értéktőzsde

Budapest, május 23.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Államvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. május 23-án.

Magyar aranyjáradék 4%	121.25
Magyar koronajáradék	91.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½	—.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	99.—
Italmérési jog megváltási kötvény	...
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	99.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	199.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.50
Osztrák járadék papirban	100.40
Osztrák járadék papirban	100.40
Osztrák járadék aranyban	121.25
Osztrák korona járadék	101.—
Osztrák államsorsjegyek	154.—
Osztrák magyar bank részvény	16.25
Magyar hitelbankrészvény	730.50
Osztrák hitelintézet részvény	681.75
Párisi vista	95.22
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.06
Németbirodalmi márka	117.12
Londoni vista	239.65
20 márkás arany	23.42

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apácza-utcza 3. szám.

Művek
folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélboritékok.

Elvállal és készit:
izléses kivitelben
mindennemü
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghivók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készitése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
rakt ára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején.

TELEFON 194. TELEFON 194.

GYŐRI SÁNDOR

gázerőre berendezett mű- és homoru köszörülő mühelye,

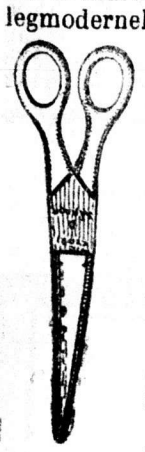
Nagyvárad, Kert-utcza 1. sz.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, hogy

gázerőre berendezett

mű- és homoru köszörülő műhelyemet

Kert-utcza 1. szám alá át helyeztem és azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően a legmodernebbül felszereltem.

Minden e szakmába vágó munkálatok, u. m.: ollók, tyukszemvágók, beretvák és mindennemü kések tükörfényesre pallérozása, valamint késmüves munkák előállitása, a leglelkiismeretesebb kidolgozás és árszámitás tekintetében a legolcsóbban állittatik elő.

Tisztelettel kérem a m. t. közönséget a saját érdekükben is, hogy óvakodjanak az utczai házaló köszörüsöktől, kik a munkát nevemben szedik össze köszörültetni s azt továbbitják.

295 Kiváló tisztelettel

Győri Sándor.

A Richter-féle

LINIMENTUM CAPS. COMP.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszer, a mely már több mint 33 év óta megbizható bedörzsölésül alkalmaztatik **köszvénynél, csúznál és meghüléseknél.**

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony“ védjegygyel és a „Richter“ czégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszertárban kapható. Főraktár: **Török József,** gyógyszerésznél **Budapesten.**

Richter F. Ad. és társa,

•• **csász. és kir. udvari szállitók.** ••

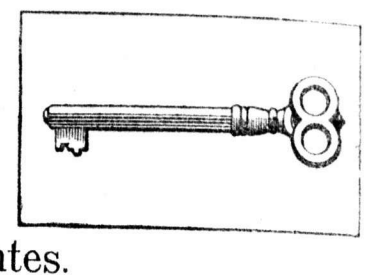
Rudolstadt.

SCHICHT-szappan

109

„SZARVAS“ vagy „KULCS“

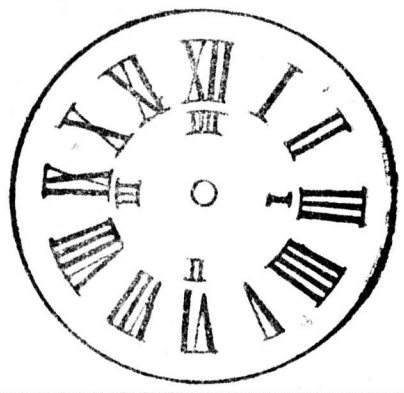

Legjobb, legkiadósabb és ezért a legolcsóbb szappan. Minden káros hatásu vegyitéktől mentes.

Mindenütt kapható.

Vásárlásnál ügyelni kell arra, hogy minden darab szappan **„Schicht“** névvel és a fentebbi védjegygyel legyen ellátva.

Számos kitüntetés! **Számos kitüntetés!**

DADAY JOZSEF utóda

Mezey Dezső

műlakatos és toronyórás

Nagyvárad, Szent János-utcza 320. sz.

Van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhivni a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és a legmodernebbül berendezett

műlakatos és toronyóra mühelyhelyiségemre,

hol **több kiállitáson kitüntetett szerkezetü TORONYÓRAIM vörös fémből** készült főkerekekkel s a felhuzást könnyitő, a legczélszerübb módon alkalmazható **külön mozgó orsókkal** s a sulyemelő czinkezett vassodronyköteleket tartó vashengerekkel és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.

KÉSZ TORONYÓRÁIMNAK **jótállás-felelősség melletti felállitását** is elvállalom melyek **pontos járásáért** szavatolok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

MEZEY DEZSŐ,

műlakatos és toronyórás.

216

Kizárólagos kosárüzlet!

A közelgő tavaszra megérkeztek nagy mennyiségben különböző alaku kerti székek, kerti garniturák, utazó kosarak és mindenféle kosáráruk, melyeket eredeti gyári árakban árusitok.

Nagy választék GYERMEKKOCSIKBAN, különböző **házi butorokban** és alkalmas **ajándéktárgyakban.**

Olcsó, szabott árak! Kiváló tisztelettel:

OPPENHEIM F. VILMOS KOSÁRÁRU KERESKEDÉSE

NAGYVÁRAD, Fő-utcza. (Barts-ház.)

Mindennemü

fényképészeti kellékek és gépek

gyári árban kaphatók

WEINSTOCK FÜLÖPNÉL Nagyváradon,

Szent László-tér 47-ik szám.

Képes árjegyzék bérmentve. **Telefonszám 181.**

Szabott árak!

China-ezüst gyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja a most érkezett, 1903. évi mintákban dusan felszerelt raktárát, u. m. étszerek, asztalteritékek, gyertya- és karos gyertyatartók, tálczák, asztal- és gyümölcsállványok, disztárgyak müvészies kivitelben. Nászajándékok verseny és jubileumra alkalmi tárgyak stb Vendéglő-, szálloda- és kávéházberendezések a legszolidabb kivitelben.

Angol és franczia china-ezüst GYÜRÜK egyedüli elárusitója Bihar-, Hajdumegye és Erdély részére nagyban és kicsinyben.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gazdasági gépek

és

peronospora fecskendők

javitását és helyreállitását jól, gyorsan és olcsón teljesiti a többszörösen kitüntetett

Rosenthal és Ehrlich

czég

1847-ben alapitott

érczáru- és csengőgyára

Nagyváradon,

Szacsvay-utcza, saját ház.

Ugyanott kaphatók:

a világhirü **nagyváradi érczcsengők,** gazdasági és iskolai **harangok,** szab. szivattyus-kutak, **»PLUTO« viznélküli closettek** és bármiféle érczáru.

Nagyvárad város tanácsának jog- és gazdaságügyi osztályától.

Árverési hirdetmény.

A város tulajdonát képező Vártér 1—152. sz. ház lebontásából kikerülő ócska anyagok a f. hó 26-án, d. u. 4 órakor a helyszinén megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek készpénz fizetés ellenében eladatni fognak. Az ócska anyagok kikiáltási ára 400 korona, bánatpénz 40 korona.

Feltételül kiköttetik, hogy a lebontásból kikerülő ócska anyagok az árverés leütésével azonnal vevő tulajdonába mennek át, ki is azokat a helyszinéről az árveréskor megállapitandó idő alatt elszállitani köteles, mivel otthagyás esetén azokért a város nemcsak felelősséget nem vállal, hanem joga leend az eladott ócska anyagokat vevő kárára veszélyére és költségére bárhová elszállittatni.

Nagyvárad, 1903. május hó 20-án.

Komlóssy József,
tanácsnok, mint az árverelő küldöttség elnöke.

Nagyvárad város tanácsának jog- és gazdaságügyi osztályától.

Árverési hirdetés.

A városház melletti volt püspökségi magtár udvarán levő ócska vasanyagot 1903. évi május hó 27-én, szerdán délután 3 órakor nyilvános árverésen eladom. A legtöbbet igérő a vételárat azonnal kifizetni s a megvásárolt ócska anyagot elvitetni köteles.

Nagyvárad, 1903. május hó 20-án.

Komlóssy József,
j. és g. tanácsnok,
az árverési küldöttség elnöke.

Fontos az érdekelteknek tudni,

hogy mig egyéb fajta keserüvizekből egy egész pohárral szükségeltetik,

addig hathatós már fél pohár

IGMÁNDI

KESERŰ-VIZ.

Mint kitünő étvágyat hozó természetes gyomortisztitó és hashajtó.

Amellett könnyen bevehető, mert ize nem émelygős, sós, hanem **kellemes keserü.**

Kapható mindenütt, ugy a forrástulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél KOMÁROMBAN, üvegje 60 fillér.

Minőségileg kéretik össze nem téveszteni más olcsóbb fajta keserüvizekkel s beszerzésnél határozottan **SCHMIDTHAUER-féle** Igmándi viz kérendő.

Kapható helyben minden gyógyszertár és füszerkereskedésben. 238

Export Amerika és Angolországba.

Telefon 418. Kerületi képviselő: **Birò József.** Telefon 418.

Első és legnagyobb órajavitó mühely.

ÓRA-, ÉKSZER- és LÁTSZER-ÜZLET!

Nálam már

nem kell reklám,

hisz minden ember jól tudja, hogy a

szinház oldala mellett

Kepes Márton

első és legnagyobb órajavitó mühelye a legelőnyösebb.

Minden órát **kivétel nélkül**

szigoru egy évi jótállás mellett

javitok meg.

Kérem az én mühelyemet nem összehasonlita i más reklám-üzletekkel. 244

1091. májustól Zöldfa-utcza 34. sz.
Sörház-sikátorral szemben.

40 év óta fennálló saját asztalos- és kárpitos-műhely.

Nem gyári, de kizárólag az ország és a külföld elsőrendü műhelyeiből beszerzett **fa-** és **vasbutorok,** valamint **kárpitozott berendezések** nagy választéku raktára

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. 34. sz.

WALLERSTEIN FERENCZ

butor nagykereskedése.

Papp György-féle házban, a volt Erber helyiségben.

1901. májustól áthelyeztetett Zöldfa-u. 34. sz. Sörház-sikátorral szemben.

Elegáns háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezések minden kivitelben, stylszerü szilárd, első minőségü anyagból.

Szőnyegek és butorszövetek nagy választékban. | Kárpitozott butoraim saját műhelyemben készülnek.

Lakások kárpitozását, vagyis tapétirozását elvállalom.

Legjobb gyártmányu zongorák, pianinok és tüzmentes vas- és pénzszekrények kaphatók.

Javitások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Figyelem!

Az „Amerikai áruház"

olcsó árakban utólérhetetlen!

Értesiteni kivánom a t. vevőközönséget, hogy az üzlet a régi helyiségbe **Fő-utcza (Bazár-épület)** lett visszahelyezve, a hol most a rövidáruval kapcsolatban

gyönyörü rőfös raktár lett berendezve

teljesen uj, remek áruval, melynek megtekintése figyelmet érdemel.

221. **Telefon-szám: 372.**

Tisztelettel

AMERIKAI ÁRUHÁZ.

ALAPITTATOTT: 1883 ban. **TELEFONSZÁM: 465.**

Cement-, műkő-, beton- ésaszfalt-ipar vállalat.

190

POLLÁK SAMU

Nagyvárad, Kert-utcza 10. sz. || **Kolozsvár,** Szappan-utcza 6. sz.

Állandóan készit: **egyszerü czementlapot,** sajtolt diszes **mozaiklapot, csatorna-csöveket, lépcsőket, fedlapot, eső-viz-folyókát** és mindennemü **MŰKÖVET,** továbbá SZABADALMAZOTT HORNYOLT **FEDÉLCSEREPET,** teljesen TÜZBIZTOS szabadalmazott **gipsztáblát** válaszfalak gyors előállitására.

Elvállal jótállás mellett:

nedves lakások gyökeres **szárazzá tételét,** mindennemü **aszfaltozást, betonozást, terazzo-munkát művészi kivitelben.**

Ajánlkozik: **járdák, szökő-kutak, csatornák, diszes fal** és **keramit-burkolatok, aszfaltparketták** stb. elkészitésére.

Költségvetés ingyen és bérmentve.

Városi és vidéki telefon 251. sz.

Előpataki gyógyviz.

Főraktàr: Bihar-, Békés- és Szilágy-megye részére:

Szabó és Hajnal

füszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-üzletében

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,

a Széchenyi szállodával szemben.

NAGY RAKTÁR: Raffia-hánca, szőlőkötő-fonal és ojtópamutokban. — KÉKKŐ, BORDÓI POR és KÉNPOR.

Az „Előpatakl Gyógyviz" kitünő sikerrel használtatik:

1. A gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgörcs, gyomorégésben, a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és szélzsábában, hányásoknál.

2. Altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérben s az ezzel járó rásztkór s kedélykór szokásos székrekedéseinél.

3. Máj- és lépdaganatokban, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmainál, sárgaságban, epekövekben, a pozsgerj és váltólázakból származott lépdagoknál.

4. Fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hószámzavaroknál, a görvélykór torpid alakjainál s különösen vérszegénységi állapotoknál.

5. A vesék és hugyhólyag hurutos bántalmainál, a kezdődő hugykő és fövénylerakodás eseteiben kitünő hugysavoldó.

6. A méh idült tömüléseinél, dagainál, fehér folyás s rendetlen havadzásnál.

7. A nemi részek gyengeségeiben.

8. Angolkórban egyáltalában gyermekeknél a szervezet ép és erős kifejlődését vas-és mésztartalmánál fogva meglepően elősegiti.

Az előpataki ásványvizeket nemcsak a betegek használják, egészséges embereknek is üditő italul szolgál s különösen borral vegyitve a háztartásnál általános használatban van. Ez idő szerint évente 1.000,000 palaczkon felül küldetik szét bel- és külföldre.

Kapható: minden jelesebb füszer-kereskedés-és vendéglőben.

AZ ELŐPATAKI GYÓGYFORRÁSOK KEZELŐSÉGE. 117

TÖRLESZTÉSES

jelzálog-kölcsönöket

10, ***15***, ***20***, ***25***, ***30***, ***35***, ***40***, ***45*** és ***50*** évi visszafizetésre fél éves részletekben, melyekben a kamat és a tőke törlesztése bennfoglaltatik, ***500*** koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad, esetleg drága kamatozásu kölcsönöket convertál a

polgári takarékpénztár részvénytársaság

NAGYVÁRAD.

256

Első nagyváradi gyári festékraktár!

Telefon 441. — Telefon 441.

GALLOVITS I.

NAGYVÁRAD, Nagy-Teleky-utcza 532. sz.,

saját ház.

Legolcsóbb festékáru bevásárlási forrás.

Ajánl

száraz és olajbatört festékeket,

firnisz, butor és kocsi-lackot.

Bronzok, szobafestő és mázoló ecsetek és meszelők

nagy raktára. 272

Különösen nagy raktár **szoba-padló lackokban.**

A legujabb találmányu **LINOLEUM padló-fénymázt** van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmébe ajánlani, mely igen gyors száradásánál, fényességénél és tartósságánál fogva minden más padló-lackot fölülmul.

Első nagyváradi zálogház.

NAGYVÁRAD, KOSSUTH-UTCZA, a „Sas szálloda" kapujával szemben.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

Pénzkölcsön 8%-ra.

Értékpapirokra és sorsjegyekre 8%-ra a legmagasabb előleget ad.

Már zálogban levő sorsjegyeket, vagy értékpapirokat kiváltunk és olcsóbb kamatra magasabb kölcsönt adunk és kivánatra napi árfolyamban azokat meg is vesszük.

Mindennemü ékszerekre, ipari és árucikkekre a legkisebb összegtől a legmagasabbig legszolidabb feltételek mellett nyujt kölcsönt.

Visszafizetéseket a legkisebb részletterlesztések mellett elfogadunk; ugyszintén vidéki megbizásokat is elfogadunk s azokat pontosan elintézzük.

Értékpapirok, sorsjegyek és ékszerek nagy tételeinél a legmesszebb menő kedvezmény biztosittatik.

Mindennemü ékszerek, arany lánczok, arany órák, (különlegességek) gyürük s az ékszer szakba vágó mindenféle czikkek **legolcsóbb** bevásárlási forrása.

Discrét kölcsön ügyletek elintézésére a kapu alatti külön bejáratnál külön terem áll rendelkezésre.

273. Tisztelettel:

ELSŐ NAGYVÁRADI ZÁLOGHÁZ TULAJDONOSA:

KLEIN M. és FIA,

Nagyvárad, Kossuth-utcza 6. szám.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

Csak 8 napig!

Henry-Circus

Nagyvárad, Nagypiacz-téren.

Megnyitó előadàs

május

26-án.

FÜLÖP ISTVÁN szállodája étterme és sörcsarnoka

Nagyváradon, Fő-utcza, a vasuti indóház mellett.

Kerthelyiség.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a

Wöber szálloda kerthelyiségét

a mai kor igényei szerint átalakitottam s azt

már megnyitottam.

Megköszönve a n. é. közönség részéről irányomban tanusitott pártfogását és jóindulatát, mit ***jó konyhám, tisztánkezelt italaim s előzékeny és pontos kiszolgálás*** mellett szerencsém volt kiérdemelni, igérem, hogy a jövőben is igyekezni fogok t. vendégeim bizalmát minden tekintetben kiérdemelni.

Jó zenéről gondoskodva van.

Kerthelyiségemben egy jól gondozott, fedett ***tekepálya*** áll a szórakozni vágyó vendégeim rendelkezésére.

Tisztelettel **FÜLÖP ISTVÁN,**
vendéglő- és szállodatulajdonos.

Naponta frissen csapolt **SÖR,** saját termésü, tisztán kezelt

HEGYI BOROK.

Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák

étlap szerint vagy megállapitott árak mellett elfogadtatnak.

ABONNENSEK elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

Egyben van szerencsém a t. **vidéki utazó közönség** szives figyelmét felhivni arra, hogy

vendég-szobáimat

teljesen **ujonnan berendeztem, tisztántartására különös gondot** forditok és a ***szobaárakat*** mérsékelten leszállitottam.

Nagyobb mennyiségü bor megrendelésnél árkedvezményt nyujtok.

Három szobából álló lakás május hó 1-től kiadó.

KEZTYÜ GYÁRI RAKTÁR!

Andriska Jenő

RÖVIDÁRU, NŐI- és FÉRFI SZABÓKELLÉKEK és DIVATÁRUK RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Szent László-tér 1. szám.

PONTOS KISZOLGÁLÁS!

FÜZŐ (MIEDER) GYÁRI RAKTÁR!

Nagy pünkösti keztyü vásár!

Női	glace, szines	párja	— frt 70 kr.	**Női**	mosó szarvasbőr — párja — frt 75 kr.
	» » és fehér	»	— frt 85 kr.		» » — » — frt 90 kr.
	» » » és fekete	»	1 frt — kr.		» » — » 1 frt 10 kr.

Czérna keztyük 20 krtól feljebb. Fél keztyük nagy választékban. 140

Keztyü tisztitás páronként 12 krajczár.

Napernyők.	*Művirágok.*	*Zsebkendők.*	*Illatszerek.*	*Férfi ingek.*	*Kézelők.*
Csipkegallérok.	*Övek.*	*Harisnyák.*	*Szappanok.*	*Gallérok.*	*Nyakkendők.*

TELEFON TELEFON

LEGOLCSÓBB SZABOTT ÁRAK!

Telefonszám 318. Telefonszám 318.

Olcsó és szakszerü

VILLAMOS berendezéseket, motor- és szellőztető szerelèseket

elvállal a

NAGYVÁRADI

Műszaki Villamos Vállalat és Csillár-raktár

Nagyváradon, Kert-utcza 81. sz. (Auer-üzlet).

Junius 1-től a „Nagyváradi Takarékpénztár" palotájába lesz áthelyezve.

Ne mulassza el senki **költségvetést** kérni, mely teljesen **dijmentesen** eszközöltetik.

Kiváló tisztelettel 290

Guthard Imre, *budapesti elektrotechnikus.*

Grünfeld Ignátz, *vállalkozó.*

Szakszerüleg teljesitett villamos felszereléseimről tanuskodnak a hozzám intézett elismerő levelek, melyekből csak nehányat bocsátok közre:

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Megkeresésére ezennel készséggel igazolom, hogy ön lakásom villamos világitási szerelését, illetőleg berendezését legteljesebb megelégedésemre végezte, munkája teljesen kifogástalan, másfél éve annak, hogy azt végezte, de eddig még legcsekélyebb hiányt vagy hibát sem lehetett azon találni. Budapest, 1903. május 11.

Tisztelettel

Szterényi József,
miniszteri tanácsos.

Tekintetes Guthard Imre urnak Nagyvárad.

Ezennel értesitjük, hogy váczi-utczai üzletünknek villamos berendezésével, daczára annak, hogy eleinte féltünk, hogy e complicált nehéz munkát nem fogja kivánságunkhoz méltón szállitani, nagyon meg vagyunk elégedve és reméljük, hogy pesti üzletének megnyitásakor ismét adhatunk Önnek munkát. Budapest, 1903. május 13-án.

Tisztelettel

Quentzer Testvérek
cs. és kir. udvari kalapgyárosok
Budapest, IV., Váczi-utcza 7.

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Hozzánk intézett megkeresésére örömmel igazoljuk, hogy czégünknél a villamos világitási munkálatokat teljesitette, melyekkel mi teljes mértékben meg voltunk elégedve. Budapesten, 1903. május 15-én.

Tisztelettel

Wodianer F. és Fiai (Lampel Róbert-féle)
cs. és kir. udvari könyvkereskedés
Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.